

PEKKA ERVAST

H. P. Blavatsky

JA
HÄNEN TEOSOFIANSA

RUUSU-RISTIN KIRJALLISUUSSEURA RY
JA
KRISTOSOFINEN KIRJALLISUUSSEURA RY

H. P. BLAVATSKY JA HÄNEN
TEOSOFIANSÄ

RUUSU-RISTI-KIRJASTO N:o 41

**H. P. BLAVATSKY
JA
HÄNEN TEOSOFIANSA**

KUUSI ESITELMÄÄ

PITÄNYT

PEKKA ERVAST

Näköispainos

(ensimmäisestä painoksesta vuodelta 1932)

RUUSU-RISTIN KIRJALLISUUSSEURA R. Y.

JA

KRISTOSOFINEN KIRJALLISUUSSEURA R. Y.

Toinen painos
Ensimmäinen painos 1932

Digitalisoitu näköispainos 2006

Arvi A. Karisto Oy:n kirjapaino
Hämeenlinna 1984

H. P. BLAVATSKYN ELÄMÄ
HELSINGIN ESITELMÄ TOUKOKUUN 8 P:NÄ 1932

I.

H. P. BLAVATSKYN ELÄMÄ.

Tänä päivänä, toukokuun 8:na, jolloin nyt sattuu olemaan äitien päivä, vietetään ympäri teosofista maailmaa sen ihmisen muistojuhlaa, joka pani alulle meidän aikamme teosofisen liikkeen ja joka kuoli toukokuun 8:na päivänä 1891. Me, jotka tunnemme H.P.B:n, sanomme hyväksi sattumaksi, että „äitien päivänä” vietämme hänen kuolinpäiväänsä, jota teosofisessa maailmassa nimitetään Valkoisen Lootuskukan päiväksi. Helena Blavatsky oli todella monelle ihmiselle, älykkäälle ja etevälle, sekä oppineelle että oppimattomalle, henkinen äiti. Monet ovat ne sydämet, jotka tunnustavat, että hän on auttanut heitä heidän henkisessä elämässään yhtä paljon kuin heidän oma, maallinen äitinsä on auttanut heitä tässä aineellisessa elämässä. Tietysti jokainen äiti on auttanut lastansa myös sisäisesti eikä ainoastaan ulkonaisesti, mutta Helena Blavatsky, joka on auttanut ennen kaikkea sisäises-

sä elämässä — ehkä välistä aineellisessakin — on ollut suurempi äiti kaikille kuin heidän oma, maallinen äitinsä, sillä hän on auttanut heidän sisimmän itsensä, heidän henkensä syntymään. Kun tahdomme tässä muistella Helena Blavatskya ja hänen elämäänsä, ei tarkoitukseni ole tällä kertaa puhua hänen elämäkerrastaan. Vaikkakaan meillä suomeksi ei ole laajempaa kirjaa, joka käsittelisi hänen elämäänsä, on siitä kuitenkin kirjoitettu lyhemmissä artikkeleissa siksi paljon, että jokainen tuntee pääpiirteisään Helena Blavatskyn elämän. Sentähden en tahdo viivähtää hänen ulkonaisen elämänsä juoksussa, vaan tahtoisin puhua hänen elämäänsä toiselta kannalta, puhua siitä niin sanoakseni esimerkin ja mallin kannalta. Meidän on näet hyvä ymmärtää Helena Blavatskyn elämää yhtenäiseltä, sisemmältä kannalta, eikä vaan rajoittua ulkonaisten tapahtumien muistamiseen ja tietämiseen. Koska maailma suureksi osaksi vielä ajattelee, että Helena Blavatsky oli seikkailija ja uskonnollinen petturi, uuden uskonnollisen liikkeen perustaja, joka sai kannatusta aatteelleen suorittamalla petollisia n.s. okkultisia ilmiöitä, on tärkeää, että edes määrätty, teo-

sofiseen liikkeeseen kuuluva joukko ymmärtää H.P.B:a toiselta kannalta, ymmärtää, mikä merkitys oli hänen elämällään ja mikä erikoinen ihminen hän itse oli. Hänen elämänsä näet ei enempää ulkonaisesti kuin sisäisestikään ollut tavallisen ihmisen elämän kaltainen, vaan poikkeuksellinen joka suhteessa. Hänen persoonallisuutensa oli täydellisesti eroava muista, ei ulkonaisesti läheskään niin paljon, kuin sisäisten motiivien, inspiratioiden, sisäisen tietoisuuden kautta. Jotta saisimme Helena Blavatskyn elämän nousemaan eteemme vuorenhuipun tavalla tavallisen inhimillisen elämän tasangolta, on meidän hyvä viivähtää hetkinen tässä tavallisessa elämässä ja silmäillä, kuinka ihmiset elävät elämänsä, mikä on yleensä heidän elämänsä sisältö. Sitten voisimme siihen verrata H.P.B :n elämää ja nähdä, kuinka se nousee korkealle ympäristönsä yläpuolelle.

Kun katselemme ihmisiä ympärillämme ja koetamme heitä ymmärtää heidän parhaimmalta kannaltaan, näemme kyllä, että ihmiset yleensä ovat parempia kuin miksi voisimme heidät umpimähkään luulla. Mutta myöskin näemme, että on ihmisiä, jotka antavat tuon paremman itses-

sään kuihtua tai nääntyä henkiseen nälkään. Emme saata sulkea silmiämme siltä tosiseikalta, että on ihmisiä, joita emme saata nimittää hyväksi ja mallikelpoisiksi ihmisiksi, vaan joissa on vähemmän kiitettäviä taipumuksia. Mutta kuitenkin voimme katsellessamme elämää ylemmältä huomata, että ihmiselämä on saavutus luonnon kehityshistoriassa, että se on yläpuolella muuta elämää, mitä näemme luonnossa.

Ihmiset jakautuvat kuin itsestään erilaisiin ryhmiin, erilaisten temperamenttien, sielun asenteiden mukaan. Jokainen ihminen on niin sanoaksemme tarkasti orientoitu elämässä, hänellä on oma asenteensa, josta hän harvoin poikkeaa. Siinä tulee näkyviin hänen luonteensa ja luontonsa. Joskin ihmiset näin ollen sisäisesti eroittuvat kuin eri yhteiskuntaluokkiin, eri kasteihin, voimme toiselta puolen todeta, että kaikkia ihmisiä vaivaa samanlainen tunnusmerkki. Yleensä ihmiset sittenkin ovat ihmisinä samantlaisia. Ja mikä on se yhteinen tunnusmerkki ihmisillä? Se on, niinkuin suuret tietäjät ovat sanoneet, kuten Jeesus Kristus evankeliumissa on sanonut, että ihmiset elävät jonkunlaisessa nukkumis- eli horrostilassa. He eivät ole henki-

sesti valveilla, eivät ole heränneet ihmisinä, vaan nukkuvat. Jeesus käyttää välistä niinkin ankaraa sanaa, että nimittää ihmisiä kuolleiksi. Ihmiset ovat henkisesti kuolleita. Ja jos tahtoisimme käyttää niin ankaraa sanaa kuin „henkisesti kuolleet”, voimme sanoa täydellä syyllä, että hyvätkin ihmiset, kaikista herttaisimmat, sympaattisimmat ihmiset ovat kuin nukuksissa. Ajatelkaamme yhtä lajia ihmisiä, niitä, joita täydellä syyllä pidämme melkein mallikelpoisina ihmisinä, joista sanomme lapsille ja kasvavalle polvelle: „noin teidän pitää olla, heidän kaltaisikseen teidän pitää tulla”. Nämä ovat velvollisuus-ihmisiä, niitä, jotka elävät sitä varten, että tarkasti täyttäisivät kaikki maalliset velvollisuudet, mitkä ovat joutuneet heidän osalleen. He eivät ole itse suorastaan valikoineet niitä, vaan ovat saaneet ne kohtalon kädestä ja koettavat niitä täyttää aamusta iltaan. Eikö tästä puhuttaessa heti muistu mieleen ne olennot, joiden muistoa vietetään tänä päivänä? Äidit ovat usein semmoisia ihmisiä, jotka eivät itselleen mitään pyydä, eivät kysy, eivät kapinoi. He tekevät, mitä on tehtäväksi annettu. He ovat oikeastaan elämän kauneimmat yksilöt, ja kuitenkin he elävät

ikäänkuin sumussa, melkein pimeydessä, voisimme sanoa. Meidän täytyy heitä ihailta ja rakastaa, ja kuitenkin, jos mestariolento kulkisi heidän keskellään, hän sanoisi heille: „herätkää, äidit, herääminen on teitä lähellä”! Ei heitä tarvitsisi herättää mihinkään kapinaan, ei velvollisuuksien laiminlyömiseen, vaan jollakin mystillisellä tavalla tietämään, mitä elämä on. Nämä mallikelpoiset ihmiset eivät filosofoi, eivät ajattele. He voivat olla uskonnollisia ihmisiä, he voivat käydä kirkoissaan ja suorittaa, mitä heidän uskontoonsa kuuluu, mutta eivät ajattele, eivät tiedä, mitä elämä on. Kun näin sanomme, emme suinkaan langeta mitään tuomiota heidän ylleen, me kunnioitamme ja rakastamme heitä, näemme ihmisten esikuvan heissä, — kuitenkin he pikemmin nukkuvat kuin ovat hereillä.

Sitten on olemassa näiden ihmisten vastakoh-tia, jotka muodostavat mitaliin nurjan puolen. He ovat välinpitämättömiä, laiskoja, nautinnonhaluisia. He eivät mihinkään kykene, eivät mitään osaa tehdä. Heillä on lepoa rakastava luonne, he viettävät elämänsä mieluimmin täydellisessä toimettomuudessa, aistiensa tyydyttämisessä. He ovat velvollisuus-ihmisten vastapai-

nona. He eivät liioin mitään kysele eivätkä mistään välitä, he elävät oikeastaan eläimellisessä tyhjiydessä. Ero on kuitenkin suuri näiden kahden välillä.

Sitten näemme aivan toisenlaisia ihmisiä, jotka ovat täynnä toiminnanhalua, jotka asettavat itselleen elämän tehtävän. He asettavat päämääräkseen esim. rikkauden saavuttamisen. He tahtovat tehdä jotain, luoda jotain, heidän motiivinsa saattaa olla kaunis. Vaikka he omassa ajatuksessaan esim. tavoittelevat rikkautta, tunnustavat he sisimmässään, etteivät itseään varten pyydä rikkautta. Ei heitä rikkaus viehätä siinä mielessä, että he tahtoisivat nauttia sen välityksellä, he pikemmin ainoastaan työskentelevät rikkauden hyväksi. Jos ajattelemme suuria amerikkalaisia miljardöörejä, olisi heidän elämänsä oikeastaan hukkaan mennyt, jos he olisivat tavoitelleet rikkautta omaksi hyväkseen, sillä kun he ovat rikkauden saavuttaneet, ei heillä enää ole tilaisuutta siitä nauttia, he ovat jo menettäneet terveyden. Ihmiset, jotka tavoittelevat rikkautta omaksi nautinnokseen, eivät pääsekään rikkaiksi. Se, joka pyrkii rikkauteen, näkee elämän sisällön ja innoituksen

itse tavoittelussa, rikkauden puolesta työskentelemisessä. Keskustelussaan itsensä kanssa rikkaudesta hän sanoo: „minä teen hyvää toisille.” Usein sellaiset ihmiset lahjoittavat suuria summia toisten hyväksi yleisiin tarkoituksiin. Sillä tavalla he tyydyttävät sisintä, mitä heissä on, ja tämä tekee rikkauden tavoittelun jossain määrin inhimillisesti kauniiksi.

Jos taas ihmisellä ei ole tämmöistä sisäistä, salaista motiivia rikkauden tavoittelussa, hän helposti luiskahtaa väärälle tielle. Sellainen ihminen ei tee selvää, mitä varten hänen pitäisi tulla rikkaaksi. Hän rakastaa itse rikkautta, rahaa. Hänestä tulee helposti seikkailija, joka koettaa valheella ja kavaluudella ja toisia sortamalla saavuttaa rikkautta. Hänestä tulee saitur tai vallanhimoinen nykyri tai alhainen nautiskelija. Ja silloin on lähellä houkutus: kirjoita väärä vekseli, myy vääriä obligatioita.

Näissä ihmisissä, jotka tavoittelevat rikkautta, näkyy toiminnan halua, mutta hekään eivät sen enempää ajattele elämää, eivät he kysy, mitä varten ovat olemassa, heillä on kuin syntymästään selvä ohjelma, he tuntevat syntyneensä sitä varten, että tekisivät, mitä heitä enimmäkseen mieli-

lyttää. Sitä juuri nimitämme nukkumistilaksi. Ihmiset eivät kysy elämältä: „mitä sinä Elämä, Jumala, tahtoisit, että tekisin, minkälainen olisin”? Eivät kysy semmoista, ottavat elämän luonnolliselta kannalta: toista minä tahdon tehdä, toista toinen. Olemassaolo jää täten suureksi kysymysmerkiksi, johon vastausta ei etsitä. Sentähden sanomme, että ihmiset ovat nukkumistilassa.

Ajatelkaamme sitten semmoista ihmisryhmää, joka tuntee suurta halua käsissään ja aivoissaan käyttää voimaa ja valtaa. He esim. tarttuvat kiinni toiseen ihmiseen ja estävät häntä, jos hän aikoo tehdä pahaa. He uskovat vaitomaisesti väkivaltaan, he ovat synnynnäisiä sotilaita, heissä juoksee sotilaan veri. Kun katsoimme heitä parhaimmalta kannalta, he ovat ihmisiä, jotka ovat omasta mielestään ikäänkuin syntyneet tietämään, mikä on oikein, mikä väärin. He tahtovat väkivallalla estää pahaa ja samaten väellä ja voimalla puolustaa oikeutta. Onhan osaksi aina sodittu sentähden, että ihmiset ovat tunteneet sisässään, että heidän täytyi estää pahaa ja taistella oikeuden puolesta. Isänmaallinen rakkaus esim. on semmoinen, ja us-

konnollisetkin sodat saavat alkunsa siitä ihmeellisestä temperamentista, mikä on monella ihmisellä ja jonkun verran meillä kaikilla: meidän täytyy pitää järjestystä maailmassa, sitä varten täällä ollaan! Se on kaunista, niin kauan kuin ollaan selvästi tietoisia siitä, että vain oikeuden puolesta on oltava voimakkaita, vain vääryyttä rangaistava.

Saman temperamentin nurja puoli on, että ihminen, joka tietää, että hänellä on oikeus käyttää väkivaltaa, toimii, ikäänkuin hän itse olisi mallikelpoinen oikeudessa. Hän silloin sortaa toisia, on julma toisille, tahtoo hallita, käskää ja saada toisia tottelemaan. Hänestä tulee tyranni joko pienessä tai suuressa skaalassa. Hän ei kodissaan suvaitse mitään, mikä häiritsee hänen onneaan ja rauhaansa. Tai jos hän on hallitsija, hänestä tulee koko maan tyranni. Semmoisia esimerkkejä on historiassa paljon. Nämäkään ihmiset eivät ollenkaan kysy, kuinka heidän pitäisi olla elämässä, kaikki on heistä selvää, ei heidän edessään ole elämä kysymysmerkkinä, vaan pikemminkin huudahdusmerkkinä. Sentähden nämäkin ihmiset ovat henkisesti katsoen nukuksissa.

Vielä näemme paljon ihmisiä, jotka ajattelevat, etsivät ja kysyvät, mutta joiden etsintä koskee ainoastaan n.s. luonnollisia asioita. He etsivät totuutta kylläkin, mutta n.s. tieteellistä totuutta, s.o. näkyväisen luonnon lakeja. He ovat niitä, jotka vievät kulttuuria eteenpäin, siis ennen kaikkea tiedemiehet, tutkijat ja keksijät, sillä meidän tietemme länsimailla on pysynyt aineellisessa, näkyväisessä maailmassa: meillä on radiot ja sähköt ja telefoonit ja rautatiet y.m., — kaikki tieteellisen ajattelun tulosta. Meillä on ihmisiä, jotka saavat inspiratioita uusista keksinnöistä, ja niitä, jotka soveltavat ne käytäntöön. Nämä ihmiset palvelevat ihmiskuntaa sen aineellisessa elämässä. Mutta heistäkin voidaan sanoa, että he ovat vielä kuin nukuksissa itse Elämään nähden.

Sitten on vielä ihmisiä, jotka vaivaavat aivojaan vissiin määrään saakka ja pääsevät siihen, mihin yleensä on päästy. He kysyvät jonkun verran elämän ja kuoleman asioita, mutta eivät sillä tavalla, että itse tahtoisivat saavuttaa tietoa, vaan sillä yleisellä tavalla, joka on muodostunut kaikkien omaisuudeksi. Heidän täytyy edustaa yhteiskunnassa yleistä ajatusta. Näitä

ovat esim. papit. He ylläpitävät valtion kirkkoa, he palvelevat sitä. He eivät kysy millään persoonallisena tavalla, mitä elämä on, mitä totuus on, kuka Jumala on, — he eivät oikeastaan uskalla kysyä semmoista. He ylläpitävät vanhaa pintapuolista elämäkäsitystä, jonka turvissa kauan on eletty. Ja jos heissä on jotain harrastuksia sen ulkopuolella, menevät ne siihen suuntaan, että he tahtovat tehdä työtä kirkkonsa vaikutusvallan ja menestyksen puolesta. Katolisessa kirkossa olemme sitä nähneet paljonkin. Siellä papit tavoittelevat valtaa kirkolle: kun kirkko saa hallita maailmaa ja kansoja, silloin kirkko pitää huolta siitä, että ihmiset ovat tyytyväisiä. Kirkko tasoittaa kaiken ja lupaa autuuden kuoleman jälkeen.

Tämä on nurea puoli ajatusta käyttävien ihmisten ryhmässä.

Näistä kaikista voidaan sanoa, että he ovat kuin nukuksissa eivätkä henkisesti hereillä. Kenestä sitten voimme sanoa, että hän on henkisesti hereillä?

Ajatelkaamme semmoista ihmistä kuin Helena Blavatskya. Hän tulee tänne kuin toisesta maailmasta. Ei hän pienenä lapsena tiedä omaa

elämäntehtäväänsä, mutta hän on pienestä saakka toisenlainen kuin muut: hän seurustelee näkymättömän maailman kanssa, hän keskustelee haltioiden ja keijukaisten kanssa. Hänellä on jo lapsena toisenlainen käsitys elämästä kuin muilla, hän ei osaa suhtautua elämään samalla „luonnollisella” tavalla kuin muut ihmiset. Hän on kuin kapinoitsija, joka kysyy: mitä tämä kaikki on, mitä varten kaikki on? Hän näkee enemmän kuin muut, hän näkee ihmeellisen hyvän, kauniin, korkean henkiolennon, joka välistä näyttäytyy hänelle näyssä ja auttaa häntä. Hänellä on semmoinen käsitys ihmisistä, kuin tuo hänen unelmiensa sankari on hänelle unissa ja haaveissa antanut. Pienestä saakka hän katselee toisia ihmisiä kysymysmerkkeinä. Hän ihmettelee, mitä kaikki ovat ja mihin kaikki pyrkivät. Ja kun hän äkillisestä pähänpistosta menee naimisiin, selviää hänelle, mitä mies, joka kuuluu toiseen sukupuoleen, on. Hän hämmästytyttävästi, loukkaantuu, niin ettei hän voi muuta kuin tarttua suureen pronssiseen kynttiläjalkaan puolustaakseen itseään sillä tuon miehen lähentelemistä vastaan. Silloin hänelle paljastuu ruumiillisen elämän kurjin puoli: toinen on tässä koiras-

olento, toinen naaras. Se on kamalaa hänestä ja hän pakenee ulos maailmaan. Ja maailma nimitti häntä myöhemmin seikkailijaksi, joka lähti yksin maailmaa kiertämään.

Mitä hän etsi? Hän etsi vastausta sielunsa sisäiselle kysymykselle: „mitä varten olemme olemassa, mitä varten tämä kaikki on” ? Kun hän nuorena tyttönä tapaa Lontoossa Mestarin — sen olennon, jonka hän oli nähnyt näyssä, — elävänä ihmisenä, joka juttelee hänelle, silloin hänelle selviää, että olemassaolo on jotain vallan toista, kuin mitä ihmiset luulevat. Hänelle selviää, että elämä on suuri koulu ja ihmiset lapsia, jotka käyvät elämän koulussa. He ovat todella pieniä sieluja, vähän kehittyneitä, kun ajattelee sitä ihannetta, jota kohti ihmiskunta pyrkii. He ovat täällä kuin lastenkamarrissa, he telmivät ja tekevät tyhmyyksiä ja oikeastaan estävät elämän kulkua. Oi, kuinka Helena Blavatskylle selviää elämän merkitys! Samalla hänessä herää sisäinen halu: eikö tätä voisi parantaa, eikö ihmisiä saisi hereille? Hän saa tietää, että aina on koetettu herättää ihmisiä, tyrkkiä ja pistää heitä, että avaisivat sil-

mänsä, mutta ihmiset ovat niin aineessa, lihassa, kiinni, etteivät jaksa herätä.

Mutta Helena Blavatsky tuntee sisässään, että hänkin tahtoo koettaa heitä herättää. Kun hän puhuu siitä Mestarilleen, sanoo tämä hänelle: „minäkin toivon, että koettaisit herättää ihmisiä, sillä tietämättömydessään he saattavat aivan liian paljon kärsimyksiä itselleen ja toisille”. Kun hänelle selviää, että ihmisten itsekkyyks ja eripuraisuus vie suuriin onnettomuuksiin, esim. hirmuisiin sotiin, niin hänen sielunsa innosta hehkuu: tuota pitäisi voida estää sillä tavalla, että heille kertoisi, kuinka heidän käy, jos eivät malta mieltään. Ja Mestari sanoo: „sitä minäkin toivoisin”.

Helena saakin tehtäväkseen valmistaa itseään ihmiskunnan herättäjäksi. Hänen tulee oppia tuntemaan, mikäli mahdollista, kaikkia kansoja ja kaikkia uskontoja ja — parasta, mitä kansoissa ja uskonnoissa piilee. Hän saa etsiä maan päältä eläviä tietäjiä, s.o. ihmisiä, jotka ovat henkisesti, älyllisesti ja sielullisesti kehittyneempiä kuin toiset ihmiset. „Etsi näitä ihmisiä”, sanoo Mestari hänelle. Ja Helena lähtee uudestaan maailmaa kiertämään, etsimään sitä

samaa, mitä ennenkin oli etsinyt, mutta nyt hän tietoisemmin etsii tietäjiä.

Kerrotaan, että hän vaelsi maailman kaikissa kolkissa ja löysi ihmisiä, jotka olivat ajatelleet enemmän kuin muut. Hän kyseli heiltä, eikä se aina tapahtunut kielen avulla, sillä ei hän osannut kaikkia maailman kieliä, vaan se tapahtui usein silmien välityksellä, sisäistä tietä sielun koskettaessa toisen sielua.

Hän ymmärsi, ettei hän voinut auttaa maailmaa ainoastaan huutamalla: „ihmiset, herätkää ja pyrkikää täydellisyyteen”! Se ei olisi vaikuttanut nykyajan ihmisyksilöihin. Hänen täytyi voida esiintyä opettajana ja sitä varten hänen täytyi itse tietää jotakin.

Ajatelkaamme semmoista ihmistä kuin Helena Blavatskya. Hänellä on yksi ainoa motiivi elämässä: minä tahdon tietää, minun täytyy päästä selville siitä, mitä ihmiset ovat voineet ja voivat tietää maan päällä. Minä tahdon kehittää ja kasvattaa älyäni, että voin tuoda tuon sanoman ihmisille siinä muodossa, jota maailma haluaa kuunnella.

Hän tiesi kyllä historiasta, että toiset — suuret — olivat tehneet samaa työtä, ennen kaikkea

itämailla, ja kuitenkin oltiin siellä nukuksissa niinkuin länsimaillakin. Itämailla oli tosin siellä täällä viisaita erakoita, jopa luostareita ja yhdyskuntiakin, jotka tiesivät jotain elämästä ja kuolemasta ja jotka koettivat ohjata ihmiskunnan kohtaloa. Mutta kuitenkin suurin piirtein hän sanoi itselleen: „itämaat ovat nukuksissa, kuten länsimaat”. Ajatellessaan länsimaita hän sanoi: „Jeesus Natsarealainen, joka on tunnustetusti länsimaiden opettaja, on jäänyt unohduksiin, kukaan ei välitä Hänen opistaan. Suuria kirkkoja on kyllä ympäri länsimaita, mutta evankeliumista ja vuorisaarnasta ne eivät paljoakaan välitä. Ne esittävät kristinuskona semmoista, mitä ovat keittäneet kokoon vuosisatojen vierieissä.”

Tämä ei ollut omiansa rohkaisemaan häntä, mutta kun hän ajatteli, että ihmiskunta oli kuin suuri orpo, joka kulkee tuntematonta päämäärää kohti ja kulkiessaan tekee syntiä ja pahaa ja erehtyy suuressa määrin tietämättömyytensä takia, niin hän sydämessään toivoi, että sitä seikkaa voitaisiin korjata, niin ettei ihmiskunta suin päin syöksyisi sitä onnettomuutta kohti, jonka Mestari oli hänelle näyttänyt.

Eikö hän ollut toisenlainen, kuin tavallinen ihminen? Tavalliset ihmiset tavoittelevat persoonallista onnea, mutta Helena Blavatsky ei ajatellut itseään. Hän tunsu itsensä ihmiskunnan äidiksi. Hän oli äiti, jonka piti lähteä maailmaan etsimään kokoon, siipiensä suojaan, kaikki ne, jotka kuuntelisivat hänen ääntään.

Sellainen oli Helena Blavatsky.

Jos nyt 41 vuotta hänen kuolemansa jälkeen katselemme, onko hän saanut mitään aikaan, mitä huomaamme? Ei hän voinut estää maailmansotaa, ihmiskunta suin päin syöksyi sodan kitaan. Eikö hän sitten mitään saanut aikaan? Hän sai suurta aikaan. Puhumatta siitä, että on tuhansia, ehkä miljoonia ihmisiä, jotka ovat omaksuneet teosofisen elämäkatsomuksen täällä maan päällä, on Helena Blavatsky saanut aikaan jotain vielä suurempaa, ja se on, että hänen puolestaan valmistu uuden ajan ja uuden sivistyksen tuloa, uuden yhteiskunnan tuloa, semmoisen yhteisen elämän tuloa, jossa ihmiset edes jonkun verran ajattelevat toisiaan, ratkaisevat taloudellisia kysymyksiä toisilla periaatteilla kuin nyt, yrittävät toteuttaa veljeyttä, ensin pienemmissä piireissä, sitten suuremmissa. Sitä

aikaa on hän ollut mukana valmistamassa, siihen on hänen työnsä tähdännyt, ja se työ on suurimmaksi osaksi näkymättömässä maailmassa. Vaikkakin tässä näkyväisessä maailmassa on teosofisia seuroja, kuten Ruusu-Risti, joissa koetetaan toteuttaa hänen alkamaansa työtä, tehdään kuitenkin suurin osa sitä työtä, jonka hän Mestarinsa pyynnöstä pani alulle ja jonka takana on Valkoinen Veljeskunta, näkymättömässä maailmassa vainajien kesken. Me olemme täällä vain pienen ajan, jonka jälkeen siirrymme henkimaailmaan, ja siellä tapahtuu itse-tietoisempi valmistus tulevaa aikaa kohti kuin maan päällä.

Olemme saapuneet historiassamme semmoiseen kohtaan, että uusi kulttuuri on tuleva maan päälle. Ihmiskunta ei voi kauan enää elää ryöväritilassa, keskinäisissä sodissa, hulluudessa ja järjettömyydessä. Käymme uutta aikaa kohti, joka ei tule väkivallalla, ei äkkimuutoksilla, vaan sisästäpäin, sillä tavalla, että ne siemenet, jotka on laskettu sielujen sisäiseen maaperään, kypsyvät siellä, ja kuoleman jälkeen ihmisiä opetetaan valmistumaan uutta aikaa varten. Ihmiset käyvät tuonelassa ja taivaassa erikoista kou-

lua, he oppivat ymmärtämään järjessään, että elämä maan päälläkin muodostuu vähitellen itse-tietoiseksi kouluksi eli paradiisiksi. Paradiisilla tarkoitettiin ennen semmoista koulua, jota ihmiset tietoisesti kävivät.

Nyt fyysillinen elämä on hetkellisesti kuin ryövärien luola, jossa kaikki sotivat kaikkia vastaan. Oli se kuinka kaunista pinnallisesti katsoen, tiedämme, että on sanomattoman paljon kärsimystä, kurjuutta, syntiä, toivottomuutta pinnan alla.

Tämän ei tarvitse jatkua. Ihmiskunta voi ennen pitkää alkaa käydä koulua itsetietoisesti. Toiset ovat vähän vanhempia oppilaita kuin toiset, ja vanhemmat ohjaavat nuorempia, kuten joissakin kouluissa maan päällä on tapana. Silloin ihmiset huomaavat, että ero on verrattain pieni ihmisten kesken. Jos yksi oppii yhtä, oppii toinen toista; ero on enemmän temperamentissa. Kaikki opettavat toisiaan. Viisaat huomavat, että jos jotakin ihmistä pidetään tyhmänä ja yksinkertaisena, he oppivat häneltäkin paljon.

Tämä elämä tulee kouluksi ja yhteiskunnat tulevat toisille periaatteille rakennetuiksi. Em-

me osaa tietää muuta vielä, kuin että syntyy pieniä uuden yhteiskunnan siemeniä, ja sitten nuo siemenet kasvavat ja valo leviää. Tätä valmistetaan näkymättömässä maailmassa ja Helena Blavatskyn työtä saamme kiittää siitä, että aletaan ymmärtää asioita näkyväisessäkin maailmassa. Vaikka on paljon olentoja näkymättömässä maailmassa, jotka ovat valmistaneet uutta aikaa, niin Blavatsky oli leijonasielu, joka uskalsi tulla tänne maailmaan ja heittää tulisoihdun meidän keskellemme. Jos emme saa täällä ihmisten sieluja syttymään, saamme tehdä kauan työtä henkimaailmassa!

H. P. BLAVATSKYN PÄÄTEOKSET
KESÄKURSSIESITELMIÄ JYVÄSKYLÄSSÄ
HEINÄKUULLA 1931

II.

„PALJASTETTU ISIS.”

Vuonna 1877 ilmestyi New Yorkin kirjakauppoihin kirja, jonka nimi oli „Isis Unveiled, a master key to the mysteries of ancient and modern science and theology”, suomeksi: „Paljastettu Isis, mestariavain muinaisen ja nykyisen tieteen ja jumaluusopin salaisuuksiin”. Tämän kirjan oli kirjoittanut H. P. Blavatsky, joka kansilehdellä mainitsi itsensä Teosofisen Seuran kirjeenvaihtaja-sihteeriksi. Teosofisesta Seurasta tiedettiin sangen vähän; siihen ei kuulunut monta ihmistä. He eivät olleet pitäneet julkisia kokouksia. Perustamiskokous oli ollut puolijulkinen, mutta sittemmin he olivat kokoutuneet yksityisesti ja epävirallisesti saman kirjan kirjoittajan H. P. Blavatskyn yksityiskodissa; hänen vastaanottohuoneessaan olivat jäsenet pitäneet kokouksiaan ja mitä niissä kokouksissa oli tekeillä, siitä ei suurella yleisöllä ollut mitään tietoa. Jotain salaperäistä se oli, sen kaikki ar-

vasivat, ja kai sillä oli jotakin tekemistä henkimaailman kanssa, koska Madame Blavatskyn nimi ei ollut tuntematon Amerikan yleisölle; jo useamman vuoden aikana — aina vuodesta 1874 — oli näkynyt H. P. Blavatskyn nimi sekä jokapäiväisissä sanomalehdissä että erinäisissä spiritistisen liikkeen aikakauskirjoissa. Nimikirjoitus H.P.B. oli aina puolustanut spiritistisiä ilmiöitä ja taistellut sen asian puolesta, että me ihmiset, jotka elämme tässä näkyväisessä maailmassa, voimme olla tekemisissä näkymättömän maailman kanssa erikoisten ihmisten — n.s. mediumein — välityksellä. Tästä H.P.B. oli aina kirjoittanut, mutta vastoin tavallisia spiritistisiä olettamuksia ja teorioja hän ei ollut tunnustanut, että näkymätön maailma, joka seurusteli mediumien välityksellä elävien kanssa, olisi yksinomaan vainajien maailma, vaan oli viitannut siihen, että spiritistisissä istunnoissa saattoi olla mukana vaikuttamassa ja toimimassa kaikenlaisia näkymättömän maailman voimia, semmoisia voimia, joita oli ihmisessä itsessään ja näkymättömässä luonnossa yleensä. Hän ei ollut tunnustanut sitä, mikä oli kaikkien spiritistien rakkain uskon pykälä, että vainajien henget aina ilmes-

tyivät spiritistisessä istunnossa, ja tämän kautta — se tiedettiin kyllä — oli H.P.B. joutunut jonkunverran huonoihin ja riitaisiin väleihin spiritistien kanssa, joiden asiaa hän muuten aina oli puolustanut.

Nyt, kun kirja „Paljastettu Isis” ilmestyi, herrätti se tavatonta huomiota. Sitä riennettiin lukemaan tieteellisellä taholla ja niiden ihmisten puolelta, jotka harrastivat totuuden etsimistä ja jotka olivat mielenkiinnolla seuranneet spiritististä liikettä. He kaikki riensivät lukemaan tätä kirjaa, joka ei suinkaan ollut mikään pian luettu kirja: se käsitti kaksi 700 à 800 sivua laajaa nidettä hienoa pränttiä. Suuri teos! Tarvittiin todellista kärsivällisyyttä ja suurta asianharrastusta sitä lukeakseen. Monien lehtien kirjeenvaihtajat kuitenkin lukivat tämän kirjan — ja mielenkiinnolla — ja kirjoittivat siitä loistavia, kehuja arvosteluja erinäisiin amerikkalaisiin lehtiin. Se ilmestyiikin heti uutena painoksena, ja vielä kolmannen kerran se meni hyvin kaupaksi. Mutta huolimatta siitä, että se sai näin hyviä arvosteluja, levisi uskonnollisten ihmisten piirissä pian semmoinen huhu, että Blavatskyn kirja oli kauhea kirja, se kun vastusti kristinus-

koa, — se oli antikristillinen kirja! Ja ne ihmiset, jotka eivät olleet lukeneet sitä tai korkeintaan selailleet sitä, huusivat kaikista äänekkäimmin, että se on mahdoton kirja, häväistys kristikunnalle, — kirja, joka ylistää pakanallisia uskontoja ja pilkkaa kristinuskoa.

Kun joku huhu leviää määrättyssä piirissä, se pysyy ja elää itsepintaisesti. Myöhempinä vuosina, huolimatta siitä, että teosofisella taholla selostettiin asiaa kuinka monta kertaa tahansa, pidettiin sentähden Blavatskya ja hänen kirjansa antikristillisenä ilmiönä. Kuitenkaan ei olisi tarvittu muuta, kuin että ne henkilöt, jotka suurella kauhulla puhuivat Blavatskyn „Isis Unveiled”-teoksesta, olisivat tuon teoksen lukeneet. On merkillinen ilmiö ihmiskunnassa, että aina osaamme parhaiten arvostella semmoista, johonka emme ole itse tutustuneet. Niin pian kun olemme tutustuneet asiaan juurta jaksain, arvostelumme mykistyy, ja silloin huomaamme, että ensimmäinen arvostelumme oli useinkin ilman pontta ja perää. Niinpä nämä hyvät kristityt, jos olisivat suvainneet kirjaa lukea, olisivat heti huomanneet, että H.P.B. itse sanoo nimenomaan toisen osan esipuheessa, että hänen teoksensa ei

ole kirjoitettu suurta yleisöä varten, vaan että hänen täytyy surulla sanoa, että se ei ole edes kirjoitettu kaikkia kristityitä varten. Jos hurrikaat kristityt vähänkään ajattelemattomasti lukevat hänen kirjansa, he siitä pahastuvat, sillä kristityt ovat enimmäkseen ahdasmielistä väkeä, jotka eivät tahdo tutustua maailman toisiin uskontoihin tai kuulla puhuttavan niistä. Ennakoluuloisina he tuomitsevat etukäteen kaikki maailman uskonnot pirullisiksi, saatanallisiksi, ja heidän mielestään ainoastaan heidän oma kristillinen uskontonsa on ainoa oikea ja jumallallinen. Näitä kristityitä on paljon — sanoo H.P.B. — ja sentähden hän pelolla ja vavistuksella lähettää kirjansa kristittyyn maahan ja kansaan. He tuskin malttavat sitä ymmärtää. Tämä seikka on hänestä ikävä, sillä toiselta puolen hän tunnustaa, että aina on ollut ja on hyviä kristityitä, joiden elämän siveellinen puhtaus ja hyvät työt nostavat heidät korkealle yli heidän oman uskonoppinsa. He, jotka todella seuraavat Kristuksen jälkiä, ovat paljon parempia kristityitä kuin heidän omat teologiset dogminsa, ja häntä surettua, että hän tulee heitäkin loukkaamaan. Mutta — hän sanoo — yksi tosiseikka on

varma: hän ei sanallakaan loukkaa itse tuon ihmeellisen profeetan ja suuren moraalisen reformaattorin Jeesus Natsarealaisen oppia ja elämää, sillä hänen oppinsa ja elämänsä on kristikunnan ainoa pelastus, ja kristikunta tulee vasta sitten saavuttamaan harmoonisen kulttuurin ja onnen, kun se alkaa noudattaa suuren opettajansa elämänoppia ja neuvoja.

Näin sanoo Blavatsky itse kirjassaan, ja meidän täytyy tunnustaa, että hän oli selvillä tilanteesta, sillä hän omistaa toisen puolen teoksestaan teologisille kysymyksille. Hän sanoo suoraan ja pelottomasti, missä kohden kristilliset opit ovat vääriä ja kirkot ennakkoluuloisia ja missä he ovat erehtyneet mitä suurinta kuolemansyntiä tekemään. Hän sanoo totuuden arkailematta, sillä hän tahtoo vain totuutta.

Sentähden hän vetoaa vanhoihin uskontoihin. Hän sanoo: oi te kristityt kristikunnassa! kuinka te olette ylpeän tietämättömiä, kun luulette, että kaikki muinaiset uskonnot ovat olleet ainoastaan niinsanottua pakanallista tietämättömyyttä. Asia on ihan päinvastoin. Teidän oma n.s. uskontonne ei ole muuta kuin oman suuren profeetan peittämistä. Teidän on mentävä

taaksepäin muinaiseen Indiaan; sieltä löydätte nykyaikaisen sivistyksen perustukset ja uskonnollisen hartauden sekä korkeassa että yksinkertaisessa muodossa. Teidän täytyy mennä pyhiin kirjoituksiin ja tutkia kirjoja, jotka ovat säilyneet, jos tahdotte tietää mitä uskonto on. Sillä ette voi tietää mitä uskonto on, jos ainoastaan katsotte itsenne sokeiksi omiin kirkkoihinne. Tutkikaa kaikkia vanhoja uskontoja, niin näette mitä viisautta, puhtautta, ylevyyttä on ollut hinduismissa, buddhalaisuudessa ja muhamettilaisuudessa. Älkää luottako lähetysaarnaajien kertomuksiin uskonnoista, sillä heidän kertomuksensa ovat joko valheita täynnä tai irvikuvia todellisuudesta. He eivät ole tahtoneet puolueettomasti nähdä mitä on uskonnossa todellista noissa vanhoissa kulttuurimaissa, — he ovat aina vain nähneet, kuinka heidän oma ahdas maailmankäsityksensä on parempi kuin vanha pakanuus. He ovat ennakkoluuloisesti lähteneet vanhain pyhään uskontojen luokse, eivätkä niitä tunne. Mieluummin kuulkaa semmoista tosikristittyä kuin Matthew Arnoldia, joka sanoi nimenomaan, että jokainen viisas mies huomaa, että sekä hinduismissa ja buddhalaisuudessa että

muhamettilaisuudessa on paljon semmoista viisautta, jaloutta ja ylevyyttä, josta meillä ei ole aavistustakaan. On kuultava semmoisen tosikristityn puhetta. Ja on käännättävä semmoisen oppineen puoleen kuin Max Müller, joka käänsi Indian pyhät kirjat englanninkielelle. Ainoastaan joku tosikristitty tunnustaa, että vanhoissa uskonnoissa on ollut paljon totta, jaloa ja kaunista. Mutta maailma elää sanomattomassa tietämättömyydessä.

Suuressa teoksessaan H. P. Blavatsky puhuu laajasti monenlaisista opeista, näyttäen havainnollisesti miten erilaiset kristityt dogmit ovat syntyneet ja mitä toisissa uskonnoissa on opetettu samasta asiasta. Hänen kirjansa on täten „oppinut”, täynnä otteita kaikenlaisten suurten viisasten ja tunnustettujen kirjailijain teoksista. Meidän on mahdoton viivähtää kaikissa hänen esittämässään asioissa, tahdon vain huomauttaa siitä, josta hän erikoisesti puhuu teologialle omistetussa osassa, nim. että kaikki uskonnot ovat yksimielisesti aina sanoneet samaa kuin kristinuskokin, että ihminen on kolminainen olento.

Kristityissä lähdekirjoissa — esimerkiksi

Paavalin kirjeissä — sanotaan, että ihminen on henki, sielu ja ruumis. Paavali sanoo niin. Meidän aikanamme käsitteet henki ja sielu on sekoitettu yhteen: ihmisessä ei ole muka muuta kuin ruumis ja sielu, joka viimeainittu jää sangen hämäräperäiseksi käsitteeksi. Mutta alkuaikoina opetettiin kristillisissä kirkoissa, että ihminen oli kolminainen ja että näitä kolmea perusosaa yhdisti elämänprinsiippi. Ihmisen ruumis on se, minkä näemme, ja sielu on näkymättömän elämän personallinen minä, joka on kokoonpanttu ajatuksen, tunteen ja tahdon ilmauksista. Mutta kaikki uskonnot ovat opettaneet, että ihmisellä ei ole ainoastaan elävä sielu — itse asiassa kuolevainen sielu, — personallinen minuus, vaan, että ihmisessä on myöskin henki, joka on hänen takanaan ja josta hän on sekä sielussaan että ruumissaan kuin ilmennys, mutta henki hänessä on jumalallinen ja kuolematon — tai henki ihmisessä on itse asiassa Jumalasta, suuresta elämästä kotoisin ja sentähden yhtä sen kanssa ja ikuinen ja kuolematon.

Näin puhuu „Isis Unveiled” ihmisen kolmiyhetydestä ja — kuinka se esiintyy eri uskonnoissa, ja sitten: kuinka koko maailmankaikkeus on

kolmiyhteinen samalla tavalla. Sillä emme näe maailmasta ympärillämme kuin näkyväisen maailman, mutta tämä on ainoastaan vaillinaisen peilikuva siitä, mitä maailma itsessään on. Se on sielumaailma, joka on paljon rikkaampi ja paljon suuremmassa määrässä täynnä muotoja ja eläviä olentoja kuin konsanaan tämä näkyväinen maailma, joka on vuotanut ulos näkymättömästä, sisältörikkaammasta maailmasta. Näkymättömässä on säilynyt kuvat kaikesta menneestä ja siinä on myös kuin aavistus tulevaisuudesta. Ei ole olemassa kuin nykyisyys ja sitäkään ei oikeastaan, sillä nykyhetki muuttuu alituisesti menneeksi ja tuleva on tulevaisuutta aina, koska se yhtämittaa putoaa nykyhetkeen. Sentähden aika on suuri harhakäsite, ja iankaikkinen, joka on kosmoksen takana, on henki, jota myöskin nimitämme Jumalaksi. Jumalallisenä henkenä se on kaiken näkyväisen ja näkymättömän takana ja siitä ihmisenkin henki on lähtenyt. Iankaikkinen on tehnyt ihmisenkin hengen iankaikkiseksi ja kuolemattomaksi.

Madame Blavatsky panee erikoista huomiota siihen seikkaan, että silloin — vuonna 1877 — kun kirja ilmestyi, oli olemassa melkoinen risti-

riita tieteen ja teologian välillä. H.P.B. omistaa tälle ristiriidalle monta kymmentä sivua kirjasaan. Lyhyesti sanoen ristiriita oli siinä, että teologia, jumaluusoppi, joka ei osannut tarjota todistuksia henkisistä asioista, aina vetosi sokeaan uskoon ja sanoi, että ihmeitä on olemassa. Se vetosi aina siihen, että uskonnon suuret totuudet todistetaan ainoastaan ihmeillä: — ihmeitä täynnä on Vanha Testamentti, ja sama on laita Uuden. Jeesus teki aina ihmeitä, ja nämä ihmeet todistavat meidän uskontomme jumaluden. Ne ovat sitä laatua, että emme voi niitä järjellämme käsittää, täytyy vain uskoa. Niissä Jumalan kaikkivalta tulee näkyviin. Jumala voi tehdä niin suuria ihmeitä, että hän voi olla kuin ristiriidassa itsensä kanssa; hän voi sanoa tänään näin ja huomenna toisella tavalla ja muuttaa päätöksiansä, sentähden että hän on täydellinen ja kaikkivaltias.

Tiede puolestaan suhtautui uskontoon nauramalla. Se ei ottanut käsittääkseen mitään ihmeitä. Se oli tutkinut näkyväistä maailmaa ja huomannut sen lakisiteiseksi: kaikella on syynsä ja jokaisella syyllä seurauksensa. Ei mitään ihmeitä ole. Emme mistään löydä semmoista Ju-

malaa, joka loukkaisi omia lakejaan. Semmoinen Jumala olisi paremmin hullujenhuoneen asukas. Minkätähden hän laatisi lakeja, niitä rikkoakseen? Me emme usko. Me sanomme: ihmeitä ei ole; kaikki on lakisiteistä.

Näin väitti tiede, ja se olisi ollut kaunis väite, jos tiede itse olisi ollut varmasti tietoinen asioista. Mutta H.P.B. tiesi, että tiede ei ollut tietoinen kaikista asioista. Tiedemiehet tekevät vain johtopäätöksiä, — ja johtopäätökset voivat olla ristiriidassa keskenään. Huominen havainto saattaa tehdä tyhjäksi eilisen havainnon, sentähden että tiede ei ollut niin lujaperusteinen ja selväpiirteinen kuin tiedemiehet olivat arvostelleet. Näin ollen suuri yleisö ei tiennyt mihin suuntaan kallistua. Ne, jotka eivät jaksaneet ajatella, olivat teologian puolella — ja ottivat vaikka vannaakseen, että Jumala oli ihmeidentekijä. Tiedemiehet itse taas ja ne, jotka heitä seurasivat, vajasivat ateismiin ja materialismiin. He eivät välittäneet spiritistisistäkään ilmiöistä, vaikka nämä olisivat olleet omiansa selventämään tutkijalle, että oli muutakin olemassa kuin aineellinen maailma, joka teki heidät materialisteiksi. He sanoivat ennakolta, että spiritistiset

ilmiöt olivat mahdottomia. Ei vainajia voi ilmes-
tyä, vainajia kun ei ole olemassakaan. Ja niin
tieteen puoltajat tyytyivät omaan materialistis-
tieteelliseen tietämättömyteensä.

H.P.B. omistaa paksun osan siihen todistuk-
seen, jolla hän tahtoo näyttää, että on aina ollut
muuta olemassa kuin vain maailma, jota voi va-
saralla hakata; että aina on kansojen tiedossa
ollut näkymätön elämä, ja aina on ollut viisaita,
jotka ovat tienneet. H.P.B. sanoo heti kirjansa
alussa:

Me — hän käyttää itsestään monikkoa —
olemme pitkin elämäämme asettaneet itsellem-
me suuria kysymyksiä: mistä? milloin? miksi?
Mitä on Jumala? Mitä on tämä olemassaolo?
Olemme sitä kysymystä pohtineet ja etsineet
vastausta pitkin elämäämme. Läksimme ulos
maailmaa kulkemaan sitä vastausta etsiessäm-
me ja tapasimme ihmisiä, jotka tiesivät, jotka
olivat löytäneet vastauksen noihin kysymyksiin,
tunsivat mitä Jumala on ja opettivat meidätkin
ymmärtämään. Tapasimme semmoisia ihmisiä
kaukaisessa idässä, jotka näyttivät meille, että
heillä oli hengen voimia, että heillä oli merkilli-
nen valta luonnon yli ja että he saattoivat halli-

ta ihmisjoukkoja yhtä helposti kuin luonnon elementtejä. He tekivät suorastaan ihmetekoja, samoja, joista puhutaan Vanhassa ja Uudessa Testamentissa. Näimme niitä ihmisiä, — ja jos olisimme olleet ennakkoluuloisia kristityssä merkityksessä, emme olisi tienneet mitä ajatella. Silloin meidän ehkä olisi täytynt ajatella, että ne olivat piruja, jotka olivat varastaneet Jumalalta tiedot, tai ehkä meidän olisi pitänyt kysyä: onko Jumala luonut maailmaan uusia yliluonnollisia olentoja, jotka eivät ole tavallisia ihmisiä? Mutta me pääsimme näiden ihmeellisten miesten oppilaaksi, ja kun tulimme heidän kouluunsa, he opettivat meille näitä asioita ja opettivat meitä kurkistamaan luonnon myste-rioihin. Silloin meille selvisi, että nuo ihmeolennot olivat kehittäneet itsessään niitä hengen voimia, joita oli jokaisella ihmisellä uinuvassa tilassa. He eivät olleet piruja. He eivät olleet mitään varastaneet. He eivät liioin olleet spiritistisiä mediumeja. Ero on laadultaan suuri mediumin ja maagikon eli adeptin välillä. Mediumi on kehittänyt itsessään sisäisen sielullisen eli psyykkisen ominaisuutensa, hän on herkässä yhteydessä näkymättömän sielumailman kanssa,

mutta hänellä ei ole mitään valtaa sen yli. Päinvastoin se käyttää häntä omien lakiansa mukaisesti. Hän on sairaaloinen ilmiö tavallaan. Jos sanoisimme mediumille: sinun pitää hallita kykyjäsi! niin hän kauhistuisi: minähän tahdon palvella näkymätöntä maailmaa! Tämä seikka se osoittaa, kuinka suuri ero on olemassa mediumin ja maagikon eli adeptin välillä, sillä sellainen ihminen, joka on saavuttanut mediuminkaltaiset kyvyt ja vielä suuremmat, mutta hallitsee kykyjään, on niiden herra, hän voi omalla tahdollaan aikaansaada samoja ilmiöitä, joita esitetään spiritistisissä istunnoissa. Olemme oppineet tämän ymmärtämään, kun meille selvisi, mikä ihminen on. Ihminen on henkiolento sisimmässä hengessään, mutta sen ohella sielu, jossa uinuu kaikki maailman kyvyt. Jos hän maagikon tavalla herättää kykynsä, tulee hänestä ihmeolento, joka hallitsee luontoa ja itseään. Jos hän on kylliksi kestävä ja tahdonvoimainen, voi hän herättää maagillisia kykyjään personallisessakin tarkoituksessa, s.o. saadakseen niillä itsekästä ja pahaan aikaan. Luonnon voimat ovat itse puolueettomia. Nekin voimat, jotka piilevät ihmisen sisäisessä olemuksessa, ovat puo-

lueettomia: niitä voi käyttää sekä hyvään että pahaan. Niinkuin tulta voidaan käyttää hyvään tarkoitukseen, mutta myöskin tuhotakseen, samalla tavalla niitä voimia, jotka piilevät ihmisen sielullisessa organismissa, voidaan käyttää sekä „valkoiseen” että „mustaan” magiaan. Valkoisen erottaa mustasta tahdon puhtaus ja epäitsekkyys.

Emme tahdo ketään ihmistä kehoittaa herättämään uinuvia kykyjään. Alkutaipaleella hän joutuu vastuuttomaksi mediumiksi, ellei hän ymmärrä ensin kasvattaa itseään täysin siveelliseksi ja puhtaaksi olennoiksi. Ainoastaan jos hänen motiivinsa ovat epäitsekkiät voi hän herättää vaaratta itsessään niitä kykyjä, jotka jokaisessa piilevät. Muuten hän lankeaa mustaan magiaan.

Tiedot siitä, miten näitä kykyjä on kehitettävä, on aina pidetty ja pysyvät salassa. Siitä huolimatta häijyt ja vallanhimoiset ihmiset, jotka tahtovat anastaa näitä kykyjä, voivat aivan kuin väkivallalla riistää itselleen taivastenvallakunnan voimia ja käyttää niitä väärin. Mutta valkoiset adeptit säilyttävät tietonsa salassa.

Ihmiskunnalle ei olekaan tarpeellista pohtia

valkoisen ja mustan magian probleemeja. Sille on vain tärkeätä, että se luopuu ennakkoluuloistaan, voittaa tietämättömyytensä ja tulee selvään ymmärrykseen siitä, että maailmankaikkeus ja ihminen siinä on henkinen todellisuus. Jos saamme semmoisen maailmankäsityksen ja elämänymmärryksen leviämään, että aine ei ole ainoa todellisuus, vaan että aineen todellisuus pikemmin on harhaa, että hengen todellisuus sitä vastoin on suurempi ja että hengen tehtävä on voittaa aine, — kun saamme semmoisen maailmankatsomuksen leviämään, silloin valmistamme ihmiskunnalle onnellisempia aikoja.

Kirjansa lopussa sanoo H.P.B.: Kirjan tarkoitus ei ole yllyttää ketään herättämään ja kehittämään itsessään salaisia kykyjä, joita voidaan väärinkäyttää, sen tarkoitus on, että yksilöt valistuisivat ja luopuisivat materialismista ja ymmärtäisivät, mitä jumalallinen elämä on.

III.

”SALAINEN OPPI.”

Yksitoista vuotta kirjan „Paljastettu Isis” ilmestymisen jälkeen — toisin sanoen vuonna 1888 — ilmestyi Lontoossa Madame Blavatskyn toinen suurteos „The Secret Doctrine, the Synthesis of Science, Religion and Philosophy”, suomeksi: ”Salainen Oppi, tieteen, filosofian ja uskonnon yhdistelmä.”

Tämän kirjan ilmestyessä Madame Blavatskyn nimi oli jo kuuluisa. Hän oli niinkuin ennenkin Teosofisen Seuran kirjeenvaihtaja-sihtööri, ja nyt oli Teosofinen Seura levinnyt ja saanut haaraosastoja kolmeen maanosaan: Amerikkaan, Aasiaan ja Eurooppaan. Teosofian nimi oli kaikkien huulilla ympäri sivistyneen maailman. Mutta asian surullinen puoli oli, että Madame Blavatskyn nimi oli vedetty lokaan. Pari vuotta ennen kuin Salainen Oppi ilmestyi, oli Madame Blavatsky leimattu — niinkuin tiedämme — aikamme suurimmaksi uskonnolli-

seksi petturiksi. V. 1885—86 vaiheilla oli ilmentynyt kuuluisa Psykkisen Seuran raportti, nuoren maisteri Hodgsonin toimittamana, joka raportti muka teki selkoa Madame Blavatskyn „oletetuista okkultisista ilmiöistä”. Madame Blavatsky oli Indiassa ollessaan, johon oli muuttanut Olcottin kanssa v. 1879 ja jossa hän oli toiminut 6 vuotta, esittänyt suuren joukon n.s. okkultisia ilmiöitä — melkeinpä julkisesti, ainakin semmoisessa piirissä, jossa oli kaikenlaisia asianharrastajia, jopa perheiden tuttavikiin läsnä, ja näistä ilmiöistä oli tehty tarkkoja merkintöjä muistiin ja todistettu läsnäolijain nimi- kirjoituksilla.

Mr. Sinnett oli julkaissut kirjan nimeltä „Salattu maailma” (The occult world), jossa hän kertoo nimenomaan näistä H.P.B:n okkultisista ilmiöistä, joiden tarkoituksena oli todistaa osaksi, että oli olemassa muitakin voimia ja aineen ilmenemismuotoja kuin ne, jotka olivat meille tunnettuja, osaksi, että oli olemassa näkyväisessä maailmassa korkeampia ja kehittyneempiä ihmisolentoja kuin mitä yleensä tunnettiin. Nämä ilmiöt olivat vaikuttaneet voimakkaasti niihin, jotka saivat niitä nähdä. Psykkinen Seu-

ra Lontoossa, joka oli perustettu tutkimaan tavallisuudesta poikkeavia sielullisia ja yliaistillisia ilmiöitä, rupesi myöskin harrastamaan ja pohtimaan näitä H.P.B:n ilmiöitä, varsinkin kun he kerran pyynnöstään olivat kuulleet eversti Olcottin kertovan niistä. Koska seura selvästi huomasi, että nämä eivät olleet tavallisia mediumistisia ja spiritistisiä ilmiöitä, vaan että H.P.B. nähtävästi oli toisenlainen ihminen, jonka takana kenties oli olemassa korkeammanlaatuksia olentoja, päätti se ottaa virallisella tavalla selkoa H.P.B:n ilmiöistä. Ikävä kyllä, he eivät huomanneet, kuinka hassua oli vuosia sen jälkeen kuin asiat olivat tapahtuneet, ruveta niitä tutkimaan. He lähettivät nuoren Mr. Hodgsonin edustajanaan tutkimaan „Salaisen maailman” ilmiöitä. H.P.B. ei ollut silloin enää Indiassa, vaan Euroopassa.

Mikä oli oikeastaan aiheuttanut Psykkisen Seuran toimenpiteen? Sen oli aiheuttanut eräs lähetysaarnajain — jesuiittain — toimittama lehti Indiassa, joka väitti, että H.P.B:n tekemät ilmiöt olivat petollisia temppuja, perustaen väitteensä siihen, että H.P.B:n palveluksessa ollut rouva Coulomb oli muka paljastanut

asiat arvoisille patereille. Jesuiittalehden „paljastus” herätti tietysti koko lailla huomiota, jonka tähden Psyykkinen Seura päätti ottaa asioista selvää.

Mr. Hodgson tuli Indiaan, ja tuloksena hänen tekemistään tutkimuksista oli hänen kuuluisa raporttinsa, jossa hän leimasi H.P.B:n ilmiöt humpuuki-ilmiöiksi, pannen paljon arvoa rouva Coulombin ja hänen miehensä ilmiantoihin ja väitteisiin.

Hodgsonin raportti herätti tavatonta huomiota teosofisissa piireissä. Monet hylkäsivät silloin jo H.P.B:n, mutta toiset innokkaammat kuten Hartmann, Olcott y.m. panivat oman tutkimuksen toimeen Adyarissa Indiassa ja kirjoittivat tarkan vastauksen Hodgsonin raporttiin, todistaen kohta kohdalta, kuinka epäpäteviä hänen hankkimansa tiedot olivat. Mutta kuinka onkaan aina maailmassa! Eivät ihmiset viisastu hyvästä, jos ovat saaneet pahaa puheenaihetta. Maailma ei valistunut Teosofisen Seuran julkaisemista vastauksista, vaan maailman mieleen jäi ainoastaan epämääräinen muisto siitä, että Madame Blavatsky oli todistettu huijariksi ja petturiksi.

Kun Salainen Oppi ilmestyi Lontoossa, ei sitä niin ollen otettu vastaan samalla innokkaalla uteliaisuudella kuin Paljastettu Isis New Yorkissa. Salainen Oppi otettiin verrattain kylmästi vastaan. Jotkut lehdet kirjoittivat kiittäviä arvosteluja, mutta useimmat vaikenivat, ja oppinut maailma ei tahtonut tietää mitään Salaisesta Opista. Aivan kuin sen tekijä H. P. Blavatsky itse olisi tämän aavistanut, kirjoitti hän kirjansa ensimmäiselle lehdelle: „Tämä kirja on omistettu kaikille tosi teosofeille; heitä varten se on kirjoitettu.” Hän nähtävästi ennakoilta tiesi, että maailma ei nyt välittäisi hänen Salaisesta Opistaan; se oli saanut keskustelun aihetta kylliksi siitä, että hän muka oli ennen kuulumaton petturi. Hän tiesi, että Salainen Oppi kulkisi viime vuosisadan oppineiden ja ajattelijain ohi tuntemattomana tekijänä. Samalla hän myöhemmin lausui, että kirjassa oli julkaistu siksi paljon länsimaille uusia käsityksiä maailman luomisesta ja ihmisen syntyperästä, että riittäisi tutkimisen aihetta pitkiksi ajoiksi — ainakin siihen saakka, kunnes XX:n vuosisadan lopulla tulisi uusi lähettiläs maailmaan Valkoisen Veljeskunnan taholta.

Kirjassa oli esitetty paljon tieteellisiä asioita, joita ei XIX:s vuosisata voinut ymmärtää, mutta kahdeskymmenes vuosisata näki tieteellisten havaintojen ja löytöjen todistavan oikeiksi niitä väitteitä, joita Salainen Oppi toi esille. Niin ennusti tekijä, ja kummallista on, että tällä vuosisadalla — myöskin jo viime vuosisadan lopulla — on tehty tieteellisiä havaintoja, jotka ovat mullistaneet entisiä käsityksiä: astronomin alalla, kemian alalla (esim. radiumin keksintö), fysiikan alalla (esim. radiokoneet) — puhumattakaan Edisonin keksinnöistä y.m. tieteellisistä havainnoista. Luonnon tosiasioita on siksi paljon tullut ilmi, etteivät todelliset tiedemiehet, jotka ovat tehneet omia tutkimuksia ja seuranneet aikaansa, enää uskalla olla materialisteja, — ja Salainen Oppihan oli kirjoitettu materialismin torjumiseksi.

Materialismi oli se väärä maailmanoppi ja elämänkäsitys, jota vastaan H.P.B. taisteli. Sen tähden hänet otettiin kylmästi vastaan eläessään. Mutta nyt hänen Salainen Oppinsa on alkanut saada uutta huomiota ihmisten puolelta näillä viimeisillä vuosikymmenillä. Englanninkielisessä maailmassa on julkaistu yhä uusia ja

uusia painoksia — Salainen Oppi on suuresti levinnyt. Teosofisen Seuran jäsenet esimerkiksi, jotka tässä väliajalla — tämän vuosisadan kahdena ensimmäisenä vuosikymmenenä — olivat jonkun verran kylmenneet Salaiselle Opille, koska heidän mielestään teosofia oli „mennyt eteenpäin”, rientävät taas ottamaan selvää Blavatskyn kirjoituksista, tahtovat tutkia Salaista Oppia ja tulla osallisiksi sen viisaudesta. Nyt on yleinen teosofinen huomio, että Salainen Oppi on merkillinen kirja; siinä on vuosikymmeniä sitten esitetty asioita, joita tieteellinen maailma nyt vasta toteaa. Mainitakseni esimerkin: Salainen Oppi väitti, että darvinistinen teoria ihmisen polveutumisesta apinasta oli tuulesta temmattu — apina oli päinvastoin degeneroituneen ihmisen jälkeläinen. 80-luvulla tämä H.P.B:n väite herätti paljasta naurua, kun Darwinin oppi oli ainoa valo maailmassa. Nyt tiedemiehet itse ovat havainneet, että on hullunkurinen se oletamus, että ihminen olisi periytynyt apinasta, koska molemmilla arvatenkin on sama kantaisä; ihminen on aina ollut ihminen. Viimeiset tiedot kertovat, että ihminen on tämmöisenä ollut ole-massa ainakin 1,250,000 vuotta, mutta että ih-

minen ihmisenä on ollut olemassa varmastikin kaksikymmentä miljoonaa vuotta tämän maan päällä. Meidän aikamme oppineet toistavat Salaisen Opin väitöksiä. Sentähden Salainen Oppi kelpaa ihmeellisen viisaaksi ja oppineeksi tutkimuskirjaksi nykyisille ja tuleville sukupolville ainakin tämän vuosisadan aikana.

Salainen Oppi — niinkuin Isis Unveiled — on jaettu kahteen osaan. Ensimmäisen osan nimenä on „Maailman synty” ja toisen „Ihmisen synty”. Koska tulisi mahdottomaksi käydä Salaisen Opin sisällön läpi yhdessä tai parissa esitelmässä, tahdon huomauttaa tänä iltana kahdesta seikasta, joista puhutaan edellisessä osassa maailmansyntyopin yhteydessä.

Vanha tuttu maailman syntyteoria, josta opimme kouluissa, sanoo, että avaruudessa ensin muodostuu alkuainesta, tähtiusvaa. Sitten tähtiusvassa eli nebuloosassa syntyy pyörre, joka nopeasti pyörien muodostaa keskuksen, suuren pallon. Tästä tulee aurinko, joka itsestään singahuttaa osia, joista syntyy planeettoja. Nämä kiertävät auringon ympäri sen vetovoiman vaikutuksesta. Tämä oli Kant-Laplacen teoria, ja muistamme mitä Laplace, kuuluisa astronomi,

vastasi Napoleonille kerran tämän kysyessä häneltä: „mitä te arvelette Jumalasta”? Laplace vastasi: „emme enää tarvitse koko Jumala-hypoteesiä”. Salainen Oppi väittää kylmän yksinkertaisesti, että Kant-Laplacen teoria on väärä. Sillä lailla eivät tähdet ja aurinkokunnat ole syntyneet. Salaisen Opin mukaan on kyllä ensimmäinen tila avaruudessa kaaos. Mutta mitä merkitsee kaaos? Kaaos ei suinkaan merkitse sitä epäjärjestyttä, jota me sanalla tavallisesti ymmärrämme. Kaaos tarkoittaa vain, että ei ole vielä olemassa mitään muotoa, havainnollista, ilmiöllistä. Kaaos on se ihmeellinen vaihekausi, jolloin kaikki aine eli materia on näkymättömässä tilassa, vaikka se täyttää koko avaruuden. Sitten tästä kaaoksesta syntyy tähtiusvan kaltaista ainetta. Ja Salainen Oppi sanoo, että kun katselemme ulos avaruuteen, näemme tuon kuu-luisan ja kaikille tutun linnunradan, ja linnunrata — vaikka siinä näkyy tuhansittain valmiiksi muodostuneita aurinkokuntia, — se on kuitenkin enimmäkseen alku-usvaa, joka on kaaoksesta syntynyt ensimmäisenä ilmiöllisenä muodostumana. Tästä alkuperäisestä usvasta syntyy nebuloosojä, tähtiusvia, ja niissä alkaa liikettä.

Mutta tämä liike ei ole pyörivää liikettä, joka tapahtuisi määrättyssä kohdassa avaruudessa ja ikäänkuin ennustaisi tulevaa aurinkokuntaa, vaan mahdottoman suuri tähtiäsvä lähtee matkalle ympäri avaruuden; äärettömällä vauhdilla se syöksee avaruuteen ja ottaa ensimmäisen muodon, komeetan eli pyrstötähden muodon. Salaisen Opin mukaan on komeetta ensimmäinen elämän muodostuma; ei loppupäätös, vaan alkumuodostuma. Ja jos komeetta ei pääse kulkemaan sillä tavalla, että se sitten itsestään pysähtyy johonkin, vaan jos sen vauhti hiljenee sen kautta, että se kohtaa esteitä, silloin se häviää vähitellen olemattomiin. Mutta jos se on onnistunut yrityksessään, kulkee se rataansa, kunnes se itsestään väsyä vauhdissaan ja pysähtyy johonkin kohtaan avaruudessa ja jää siinä hiljaa olemaan. Siitä muodostuu sitten aurinko, mutta tästä auringosta ei sinkoile ulos mitään kiertotähtiä. Asia on niin, että kun tämä aurinko on ollut olemassa jonkun aikaa — s.o. tuhansia miljoonia vuosia — se myöskin kulkee avaruudessa, mutta paljon hiljemmin. Kun se sitten jostain syystä — ehkä kohdatessaan toisia vatsuksia tai kadottaen oman sisäisen elinvoimansa

— kuolee ja pirstoutuu, niin sen osat jatkavat kulkuaan eteenpäin avaruudessa suurina, pimeinä palloina, kunnes ne joutuvat kosketuksiin jonkun toisen auringon kanssa, joka vetää ne omaan auraansa ja panee pyörimään itsensä ympäri. Kaikki planeetat ovat syntyneet auringoista kylläkin, mutta ei sillä tavalla kuin Laplacen teoria edellyttää, vaan sillä tavalla, että toinen aurinko on kuollut ja sen eri osat ovat joutuneet toisen, elävän pallon vaikutuspiiriin ja muodostuneet kiertotähdiksi sen ympärille. Kun tällöinen aurinkokunta häviää, tulee siitä uusi nebuloosa, mutta hajoamistilassa oleva. Aurinko itse hajoaa osiin ja lähtee kulkemaan ja on samalla kuin syönyt itseensä planeetatkin. Tällöistä on kosmoksessa sanoo Salainen Oppi; siis toisenlaista kuin vanhan teorian mukaan.

Kerran Laplacen teoriaa esitettiin havainnollisesti koulussa. Pyöritettiin vahapalloa nesteessä, ja kun se pyöri, erkani pieniä palasia ja pyöri isomman pallon ympäri. Ja opettaja sanoi: „tämä on aurinko ja nämä pienet ovat planeettoja: semmoinen on meidän aurinkokuntamme synty”. Silloin eräs pieni poika kysyi: „ku-

ka se sitten avaruudessa pyörittää tuota aurinkoa”? Opettaja joutui hämilleen. Hän ei ollut tullut ajatelleeksi sitä asiaa, koska viisaat tiedemiehet olivat esittäneet tuon maailman syntyopin ja hän lumottuna oli sokeasti uskonut sen pätevyyteen. Pieni poika kysyessään sai hänet hämmästyämään, hänet, luonnontieteen, fysiikan ja kemian opettajan. Hän ei ollut puhunut Jumalasta mitään, eikä hän uskonutkaan Jumalaan. Hän jäi hämmästyneeksi ja sanattomaksi. Pieni poika itse huomautti sitten: „lienee Jumala, joka pyörittää sitä sormellaan”.

Tämän asian on tietysti Salainen Oppi ottanut lukuun, sillä jos sen maailmansyntyteoria kuvaa joitakin ulkonaisia, havainnollisia asioita tässä näkyväisessä fyysisessä maailmassa, kätkeytyy niiden taakse henkisiä todellisuuksia, — pienen pojan pyörittävä Jumala.

Salainen Oppi viittaa siihen, että elämä on yksi, mutta tämä suuri salaperäinen elämä, joka on yksi ja kaiken takana, on itse asiassa tuntematon tai tutkimaton Ehdoton. Se ei ilmenekään, se on vain salaisuutena kaiken olemassaolon, kaiken ilmennyksen takana. Emme voi sitä määritellä, sillä niinkuin vanhat indialaiset

filosofit sanovat: „neeti, neeti, ei ole niin eikä näin”. Ehdottomasta emme voi antaa positiivista määritelmää, ainoastaan negatiivisesti sanoa: ei se ole sitä, mitä kuvittelemme. Sentähden se ainoa yksi absoluuttinen elämä, joka on oleminen ja olemattomuus, on tuntematon, mutta se on välttämätön meidän järjellemmekin. Mutta tämän sisällä piilee ilmenemisvoimia, rakkautta ja tahtoa, pakkoa ja välttämättömyyttä, joka tekee, että elämä ilmenee maailmana, kosmoksena — niinkuin hindulainen filosofia sanoo: Brahmasta tulee aina ilmi Brahmaa eli ilmennyt Jumala. Tämä Jumala on Salaisen Opin mukaan kaksinainen: henki eli tajunta ja aine eli muoto. Ei mitään ilmennystä ole ilman tajuntaa, — henkeä, — muotoa, — ainetta, oli aine kuinka henkevää ja „olematonta” tahansa. Henki ja aine ovat välttämättömiä absoluutin molempina napoina, ja niitä yhdistää elämisen voima. Jos sanomme, että henki on subjektina ja aine objektina, yhdistää niitä predikaattina elämänvoiman yhtäläisyysviiva. Tai jos sanomme, että subjektina on Minä ja objektina sama Minä, voimme muodostaa lauseen: minä katselen itseäni tai vaikkapa: minä rakastan itseäni. „Jumala

rakastaa maailmaa” on silloin sama asia, ja tämä ensimmäinen ilmennys tapahtuu meille käsitämättömässä metafyyillisessä maailmassa. Kahdesta on tullut kolme, ja tässä kolmiossa tulee ilmi seitsemän, s.o. taivaalliset luojajoukot heräävät ja muodostavat yhdessä suuren maailmanjärjen, suuren ajattelijajoukon, joka alkaa maailmoita luoda. Nämä seitsenkertaiset joukot ovat maailman luojia — ei siinä merkityksessä, että loisivat mitään tyhjästä, eikä sillä tavalla kuin opimme koulupenkillä, vaan siten, että he aivankuin vierittävät maailman ulos itsestään.

Hekin noudattavat suuren Isän tapaa katsella ajatuksen silmillä sitä ihannetta, jota heidän täytyy vuodattaa itsestään. Luominen on emanatiota; ei taikaluomista, vaan ulosvierittämistä ja kehitystä. Ensimmäiset jumalalliset joukot, jotka katselevat maailmamme täydellistä ihannetta, suurta täydellistä ihmistä — kukin omalla tavallaan, — eivät ryhdy itse työhön, vaan vierittävät itsestään ne joukot, jotka puolestaan ryhtyvät rakentajatyöhön. Ensimmäiset joukot ovat kuin arkkitehtejä; sitten tulevat järjestyksessä rakennusmestarit ja työmiehet. Ja sillä

tavalla maailma suuressa hierarkiassa vähitellen luodaan, ja se, mitä me näemme maailmana on viimeinen, tavallaan alhaisin ja aineellisin tulos kaikkien näkymättömien voimien rakastavasta työstä, ajatuksen keskityksestä ja suuresta itsensä uhraamisesta.

Salainen Oppi sanoo, että suuri avaruus, suuri ehdoton, joka on kaiken takana, on kuin ehdoton pimeys, jossa kaikki nuo heräävät „Logokset” ovat kuin valovälkkeitä — valoja, jotka loistavat pimeydessä, joita pimeys ei käsitä ja jotka eivät itse käsitä pimeyttä. Sillä „pimeys” kuvaa paremmin ehdotonta kuin „valo”. Pimeydessä ei ole mitään enää; ei näy muotoja. Siinä ei voida mitään eroittaa. Siinä vallitsee liikkumattomuus, hiljaisuus. Siinä vallitsee kuolema. Mutta pimeydestä syntyvä elämä — se on valoa, liikuntaa. Se on ääntä, väriä. Ja koska tuossa pimeydessä kaikki vastakohtat ovat olemattomia, ei se pimeyden kannalta ole pimeyttä meidän merkityksessämme, vaan pikemmin ehdotonta valoa. Vasta kun ilmennys alkaa, astuvat näyttämölle valon ja pimeyden vastakohtat, jotka ovat välttämättömiä koko ilmennyksen olemassaololle.

Meidän inhimilliseen tajuntaamme ne heijastuvat sitten myös hyvänä ja pahana; hyvä ja paha tulevat valon kanssa. Sentähden nimetään usein noita korkeita henkisiä voimia, jotka alkavat maailmaa luoda ”Lucifereiksi” eli „Valon tuojiksi”. Olemme kyllä kristinuskossa vääntäneet nimen omaksi vastakohtakseen. Emme muista, että se merkitsee ”Valon tuoja”, vaan käännämme sen ”Pimeyden tuojaksi”, joka tuo pahan maailmaan. Mutta jolleivät nämä ”Logokset” olisi „Luciferejä” ja toisi valoa maailmaan, ei olisi liioin pimeyttä. Ei olisi paha, ellei olisi hyvää, eikä liioin hyvää, ellei olisi paha. Sillä hyvä ja paha eivät itsessään ole sitä, mitä me kuvittelemme niiden olevan. Meissä, henkiolennoissa, jotka olemme siinä kehitystilassa, että meissä on herännyt eläväksi minuus, joka arvostelee ja punnitsee, nämä vastakohtat ovat olemassa siinä merkityksessä kuin me sanoja käytämme. Mutta itsessään hyvä ja paha ovat olemassa samalla tavalla kuin valo ja pimeys. Emme voi sanoa pimeyttä ja valoa moraaliseksi käsitteiksi. Ne ovat välttämättömiä ilmiöitä. Sama on laita hyvän ja pahan. Ne ovat nykyään välttämättömiä. Ilman kärsimys-

tä ei olisi nautintoa; ilman nautintoa ei olisi kärsimystä. Niiden molempien vastakohtien yläpuolelle tulee inhimillisen tajuntamme nousta. Ihminen käy täällä olemassaolon koulua ja hänen tehtävänsä on vähitellen nousta tajunnassaan kaikkien vastakohtien yläpuolelle ja kokea se totuus, rauha ja harmonia, joka on kaikkien niiden takana. Ihmisellä ja ihmiskunnalla on sentähden aivan kuin oma kehityksensä, merkityksensä ja tarkoituksensa.

IV.

IHMISEN SYNTYPERÄ SALAISEN OPIN MUKAAN.

Salaisen Opin toisessa osassa H.P.B. kertoo ihmisen syntyperästä, ihmiskunnan kehityshistoriasta tämän maan päällä ja ennen sitä.

Paksussa teoksessaan tekijä toi esille siksi outoja ja yllättäviä asioita, hän loi lukijan eteen niin laajoja näköaloja, omisti historiallisesti ihmiskunnalle niin pitkän iän tämän maan päällä (300 milj. vuotta), että silloiset lukijat kerrassaan hämmästyivät ja kysyivät itseltään: „onko tämä tarua vai totta? Onko se sittenkin paljasta mielikuvitusta? Mistä H.P.B. on tällaisia asioita keksinyt?”

Meidän päivinämme tiedemiehet, jotka Salaisen Opin ilmestyessä v. 1888 kohauttivat olkapäitään sen teorioille, jos edes viitsivät ottaa selvää niistä, itse tulevat samanlaisiin johtopäätöksiin. Kun esim. toht. Osborn väitti, että ihmiskunta on tällöisenä ollut olemassa noin

20 miljoonaa vuotta, ja Salainen Oppi sanoo, että ihmiskunta tämmöisenä on ollut olemassa 18 ja puoli miljoonaa vuotta, niin eivät Salaisen Opin lukijat enää ole oikeutettuja ainoastaan nauramaan sen tiedonannoille. Nyt heidän täytyy vielä suuremmalla syyllä kysyä: „mistä H.P.B:llä oli tämmöiset tiedot? Mistä hän sai ne ihmeelliset asiat, joista hän kirjoitti Salaisessa Opissa ja jotka todella nyt kahdennella-kymmenennellä vuosisadalla vähitellen saavat tukea ja todisteita itse tutkivalta tieteeltä?” Teosofien kesken on tullut tavaksi puhua siitä selvänäöstä, klärvoajansi-kyvystä, joka kylliksi pitkälle kehittyneenä osaa tutkia kaikkia vaiheita ihmiskunnan historiassa ja välittömästi nähdä, kuinka asiat ovat olleet ja kehittyneet, siitä yksinkertaisesta syystä, että luonnossa on muisti, joka valokuvan tarkkuudella säilyttää kaikki, mitä on tämän maan päällä koskaan tapahtunut. Tästä ihmeellisestä luonnon muistista puhuu H.P.B. jo ensimmäisessä suurteoksessaan „Paljastettu Isis”. Ne suuret tietäjät ja maagikot, joita hän oli tavannut, osasivat lukea luonnon suuresta muistikirjasta, elämänkirjasta, „akaashisista aikakirjoista”. Semmoinen ih-

minen, sanoo H.P.B. „Isis Unveiledissä”, joka on niin pitkälle kehittynyt, kuin yleensä saattaa kehittyä, voi ottaa selville kaikki asiat menneisyydestä, lukea ihmiskunnan historiaa sen ensimmäisiltä lehdiltä viimeiseen saakka välittömästi, totuuden mukaisesti, ilman erehdystä.

Tähän lausuntoon ovat meidän aikamme teosofit tarttuneet ja ajatelleet, että Salaisen Opin kaikki tiedonannot esim. ihmiskunnan historiasta ja kehityksestä on saatu luonnon muistista ainoastaan. Hartaina etsijöinä monet teosofit ovat koettaneet itsessään kehittää selvänäkökykyjä ja ovat omasta mielestään päässeet huomattaviin tuloksiin. He ovat saaneet kolmannen silmän itsessään kasvamaan ja kehittymään ja sen avulla ovat lukeneet historiaa taaksepäin. Mutta kiintoisa ja samalla kuvaava seikka on, että nykyaikaiset klärvoajantit, jotka ovat omin päin ryhtyneet tutkimaan historian takaisia asioita, tulevat erilaisiin tuloksiin. Niinpä esim. nykyisen aarialaisen, indoeurooppalaisen ihmisrotumme, Salaisen Opin „viidennen juurirodun” iän suhteen toinen on „nähty”, että rotu on ollut olemassa n. kymmentuhatta vuotta, toinen taas, että se sai alkunsa n. sata-

tuhatta vuotta sitten. H.P.B. taas sanoo Salaisessa Opissaan, että meidän nykyinen viides, indoeurooppalainen eli aarialainen rotumme on ollut olemassa n. miljoona vuotta. Meidän omat teosofiset ja antroposofiset selvänäkijämme eivät ole uskaltaneet nähdä niin pitkälle taaksepäin kuin Salainen Oppi, taikka eivät ole osanneet tulkita näkyjään. Minusta tuntuu, että H.P.B:n Salainen Oppi, hänen suuri elämäntyönsä, on paljon luotettavampi kuin mitkään myöhemmät selvänäköiset tutkimukset — siitäkin yksinkertaisesta syystä, minkä H.P.B. mainitsee Salaisessa Opissaan, että „hänen oppinsa ei ole hänen, vaan sen, joka hänet lähetti”. Hän selittää lisäksi, että Valkoinen Veljeskunta, jonka oppeja nämä ovat, ei koskaan ole tyytynyt ainoastaan yhden tutkijan havaintoihin ja tiedonantoihin; se on hyväksynyt jonkun asian todeksi vasta sitten, kun miespolvien tietäjät ja näkijät tuhansien ja miljoonien vuosien aikana ovat tutkineet samoja asioita ja tulleet samoihin johtopäätöksiin. Ei ole luotettu umpimähkään yhden ainoan tutkijan selvänäköisiin havaintoihin, vaan ainoastaan kokonaisen pitkän adeptien ja tietäjien sarjan yhtäpitäviin näkemyksiin. Ja

huomattava on vielä, että H.P.B. sanoo Salaisen Opin esityksistä ihmiskunnan historiasta, että kirjan julkaisemat tosiasiat eivät sittenkään perustu ainoastaan tietäjien näkemyksiin, vaan myös todellisiin muistiinpanoihin, joita on tehty kulloinkin asianomaisella ajalla. Tietäjien Valkoisen Veljeskunnan huostassa on kirjasto, jommoista ei ole toista koko maailmassa, jonka aikaisimmat „volyymit” ovat meille käsittämättömän vanhoja, miljoonia vuosia vanhoja. Se on kirjasto, johon on koottu kaikkien aikojen viisasten, vähänkin asioita tietävien kirjoituksia. Älkää peljätkö — sanoo H.P.B., — että siitä kirjastosta puuttuisi yksikään teos, joka meidänkin tuntemallamme historiallisella ajalla on ollut olemassa jossain semmoisessa kirjastossa, jonka uskonkiihkossaan ovat muhamettilaiset ja kristityt hävittäneet. Aleksandriassa esim. hävitettiin suuret kirjämäärät sentähden että ne muka olivat vääriä ja pahojen henkien inspiroimia. Älkää uskoko, että kirjat ovat tyystin hävinneet. Vaikka teillä ei enää ole yhtäkään kappaletta näitä vanhoja kirjoja — kreikkalaisia, egyptiläisiä, kaldealaisia, indialaisia, kiinalaisia,

— niin Valkoisen Salaisen Veljeskunnan suuressa keskuskirjastossa on aina yksi tai kaksi kappaletta näitä hävinneitä kirjoja. Sentähden nekin tiedonannot, jotka ihmiskunnan historias-
ta annetaan Salaisessa Opissa, perustuvat myös-
kin selviin muistiinpanoihin, vaikka tietystikin
nuo satoja tuhansia vuosia vanhat „kirjat” ovat
hävinneet maailman silmistä. Salainen Oppi ei
siis ole kirjoitettu ainoastaan selvänäköisten
tutkimusten nojalla, vaan on se todellista tieteel-
listä historiaa samassa merkityksessä kuin me-
kin tutkimme historiaa asiakirjojen nojalla.

Koska emme kuitenkaan tavallisina ihmisinä
voi tietää mitään havainnollisesti noista van-
hoista kirjoista, jotka ovat maailmasta hävin-
neet, viittaa H.P.B. Salaisessa Opissa semmoi-
siin tunnettuihin vanhoihin ja myöhempiin teok-
siin, joissa vähänkään puhutaan samoista asiois-
ta. Hän viittaa myös perintätietoihin, joita on
liikkunut kansoissa, ja vanhoihin muistomerk-
keihin, koettaen siten antaa tieteellisiä todistuk-
sia niistä asioista, joita hän esittää.

Toisessa osassa hän, kuten sanoimme, puhuu
ihmisen syntyperästä. Millä tavalla tästä asias-
ta ajateltiin silloin, kun H.P.B. eli ja toimi maa-

ilmassa? Vallalla oli silloin kaksi huomattavam-
paa teoriaa ihmisen alkuperästä. Toinen — yleis-
sesti kristikunnassa levinnyt — oli se uskonnol-
linen oppi, jonka mukaan Jumala, Luoja, s.o.
joku merkillinen mahtava olento loi maailman
ja ihmisen maan tomusta, jonka jälkeen hän pu-
halsi ihmisen sieraimiin elävän hengen. Tätä
luomisteoriaa, jonka mukaan ihminen astui val-
miina Luojan kädestä, opetettiin kaikissa kou-
luissa ja kaikki kristityt ihmiset saivat sen
omaksua.

Viime vuosisadalla oli kuitenkin tieteellinen
tutkimus tehnyt aivan vastakkaisia johtopäätöksiä.
Suuri englantilainen luonnontutkija
Darwin oli tullut siihen johtopäätökseen, että
luonnossa vaikuttaa kehityksen laki. Kaikki,
mitä on, on kehityksen tulosta; ihminenkin on
pitkän kehityksen tulos. Ihminen on kehittynyt
eläinkunnasta, arvatenkin jostain apinasta tai
jostain kadonneesta välimuodosta. Tämä on
kaikki tapahtunut pitkiä aikoja sitten luonnolli-
sen kehityksen kautta. Ihmiskunnan ja kaik-
kien elävien olentojen elämässä maan päällä val-
litsee merkillinen silmin nähtävä laki, „taistelu
olemassaolosta”. Tässä taistelussa ainoastaan

parhaiten varustetut, vahvimmat jäävät eloon; eivät aina viisaimmat, nerokkaimmat, siveellisimmät, mutta vahvimmat. Heikommat sortuvat ja häviävät näyttämöltä. Semmoinen on laki luonnon elämässä. On olemassa toinenkin silminnähtävä laki, jota nimitetään „luonnolliseksi valinnaksi”. Kun kaksi eri sukuista olentoa etsii toisiaan, niin he valitsevat luonnon mukaisesti sen, joka parhaiten heille sopii. Se on luonnollinen valinta ja se vie kehitystä eteenpäin. Enemmän kehittynyt valitsee myöskin enemmän kehittyneen ja kehitys kulkee eteenpäin sillä tavalla. Tämä oli toinen maailman-syntyteoria, ja sitä kannattivat tiedemiehet ja sivistynyt maailma yleensä.

Nämä kaksi teoriaa oli olemassa ihmiskunnan syntyperästä. Meidän täytyy tunnustaa totuuden nimessä, että oli semmoisiakin ajattelijoita, jotka vähän epäilivät darwinismin pätevyyttä. Niinpä hänen työtoverinsa Alfred Russell Wallace epäili, oliko ajateltavissa, että ihminen järkiolentona, sielullisena, tietoisena olentona, joka suuresti eroittaa hänet eläimestä, oli saattanut kehittyä suorastaan vain luonnollisen ulkonaisen prosessin kautta. Hän sanoi, että hänen mie-

lestään siinä vaadittiin jotain muuta. Hänen mielestään piti olla olemassa jotakin henkistä vaikutusta, — muuta kuin vain tämä aine. Kuinka ihminen älyllisine ja moraalisine ominaisuuksineen olisi kehittynyt ainoastaan ainemolekyylien yhteentörmäyksestä? Kuinka oli mahdollista, että tajunta oli sillä tavalla kehittynyt? Hän katsoi semmoisien ominaisuuksien esimerkiksi kuin epätsekkyuden, jalouden, itsensä uhraamisen suorastaan vastustavan aineellisen elämän vaatimuksia ja lakeja, taistelua olemassaolosta, heikompien sortumista ja vahvempien eloonjäämistä. Eihän aineellisen olemassaolon kannalta ollut mitään järkeä siinä, että yhä syntyisi uusia jaloja olentoja, jaloine inhimillisine ajatuksineen ja tunteineen, jotka pakottaisivat ihmisen kieltämään oman aineellisuutensa. Wallacen mielestä täytyi sentähden olla jotakin muuta vaikuttamassa ihmisen syntymiseen. Ei saattanut ihminen olla ainoastaan luonnollisen kehityksen tulos. Ihmisen syntymisessä ja kehityksessä oli hänen mielestään vaikuttamassa myöskin toisia, kosmillisia voimia — joitakin voimia, joita saattoi nimittää henkisiksi eli jumalalliseksi. Tiedämme, että Wallace lopulta tulikin spiritistiksi.

H.P.B. asettuu Salaisessa Opissaan juuri tälle kannalle. Hän selittää, minkä tähden olemme semmoisia, kuin olemme. Hän ei ole materialisti, vaan läpeensä spiritualisti. Ja millä tavalla Salaisen Opin tekijä piirtää meidän eteemme ihmisen syntyperän ja ihmiskunnan kehityshistorian?

Hän sanoo, että ihmiskunnan syntyä ja kehitystä ajatellen on heti otettava huomioon kolme eri tekijää. Ihminen itse on kolminainen olento: henki, sielu ja ruumis. Jokainen ihminen tietää itsestään, että hän on ruumis, mutta myöskin että hän on sielu, joka tuntee, tahtoo ja ajattelee, ja lisäksi — ainakin parempina hetkinään — hän aavistaa olevansa henkiolento, kuolematon, joka vain on pukeutunut personallisuuteen, ajattelevaan, tuntevaan, tahtovaan. Tutkiessaan itseään ihminen tulee siihen johtopäätökseen, että hän on kolmiyhteinen olento, ja sen tähden on myöskin hänen syntyperänsä kolminainen. Hänen kehityksessään on otettava huomioon kolme tekijää. Ensinnäkin on puhuttava hänen henkisestä alkuperästään. Sitten sielullisesta, personallisesta, — eli minänsä synnystä ja alkuperästä. Lopuksi on otettava lukuun hänen ruumiinsa kehityshistoria.

Salaisen Opin mukaan — niinkuin kaikki tiedämme — on ihmisen henki, hänen sisäisin olemuksensa ja varsinainen itsensä, syntyisin Jumalasta, s.o. suuresta, ainoasta elämästä, joka on kaiken takana. Ihminen ei ole tomun lapsi, ei ole yhtäkkiä eläväksi puhallettu. Ihminen on Jumalan lapsi, Jumalan Poika. Ihmisen henki on iankaikkinen, Jumalasta lähtenyt. Ei siis ajasta, vaan ikuisuudesta kotoisin. Ei ole koskaan syntynyt eikä tule koskaan kuolemaan. Ihmisen henki on ikuinen. Tämä on muistettava. Ja ihminen olisi todella ilman kaikkea toivoa — emme voisi ymmärtää niitä ristiriitoja, kärsimyksiä ja vaikeuksia, mitkä ihmistä kohtaavat hänen vaelluksessaan täällä maan päällä, ellei ihminen olisi kuolematon, iankaikkinen olento hengessään, ellei hänen henkensä olisi yhtä kaikkeuden kanssa. Hän on verrattavissa meren pisaraan, joka on yhtä meren kanssa. Voimme ottaa pisaran käteemme. Se on kädessämme ja se on samaa olemusta kuin meri, mutta sen oikea koti on meressä. Pudotamme sen takaisin mereen ja se on jälleen yhtä meren kanssa. Silti se voi olla pisara, joka tuntee olevansa meren pisara. Niin on myöskin ihminen Juma-

lasta lähtenyt ja on minä-olento, tajuntakeskus, yhtä samalla iankaikkisen Isän kanssa, niinkuin eräs suuri profeetta sanoi: „Minä ja Isä olemme yhtä.” Hän tunsu itsensä todelliseksi Jumalan Pojaksi; tunsu oman henkensä ja saattoi sanoa niin.

Mutta ihmisen sielu, hänen minuutensa, hänen minä-olemuksensa, joka on hengen ilmenys, se on tapa, millä henki tajuaa, millä ihminen henkenä voi tajuta itsensä, ja voimme ymmärtää, että minä-tajunta on välttämätön hengen kehityksessä, jotta se voisi tulla tietoiseksi itsestään. Tämä ihmisen sielullisuus, hänen minä-tajuntansa on saanut alkunsa ajassa, tulee kenties myös loppumaan ajassa. Semmoisenaan ihmisen personallinen tajunta ei ole ikuinen. Ja vaikka hänen personallinen tajuntansa puhdistuu, kohoaa ja nousee jumalalliseksi minä-tajunnaksi, emme voi sanoa sittenkään, että se minä-tajuntana pysyisi ikuisesti. Saattaa olla, että hengelle tulee uusi, laajempi, korkeampi, ihmeellisempi ilmenemismuoto kuin minä-tajunta. Semmoinen tajunta, jossa ei voi olla enää mitään itsekkyyden väkettäkään. Emme tarvitse ajatella, että minä-tajunta olisi iankaikkinen.

Henki on iankaikkinen, mutta minä-tajunta on saanut alkunsa ajassa ja saa kenties loppunsa ajassa. Kuitenkin se on majesteettillisen pitkäikäinen. Se on satoja, tuhansia miljoonia vuosia vanha ja tulee kestäämään mittaamattomia aikoja.

Ihmisen sielullisuus, joka on saanut alkunsa ajassa, on myös ajallisen kehityksen tulos. Salainen Oppi sanoo, että kaukaisia aikoja sitten meidän inhimilliset minämme syntyivät ihmiskunnan alapuolella olevasta luonnon valtakunnasta — nimittäkäämme sitä eläinkunnaksi. Ihmisen monaadi, se henki, joka nyt on pukeutunut ihmisen muotoon, on äärettömien aikakausien kuluessa kulkenut läpi luonnon erilaiset valtakunnat. Se on asunut monenlaisissa elementeissä. Se on asunut kivikunnassa, kasvikunnassa, eläinkunnassa, ja eläinkunnassa saanut ensimmäisen idun minuuteen. Mutta tämä ei ole tapahtunut tämän maan päällä, nykyisen maapallomme kehityksen aikana, vaan entisissä luomiskausissa. Salaisessa Opissa sanotaan, että se planeetta, joka nyt kuolleena kiertää meidän maattamme, äärettömiä aikakausia sitten oli asuttu planeetta, niinkuin meidän maapallomme

nyt on. Siinä asui erilaisten luonnonvaltakuntien olentoja ja siinä me, jotka nyt olemme ihmiskuntana tämän maan päällä, olimme eläinkuntana.

Tämä on tärkeä huomautus Salaisessa Opissa. Muistan omalta kouluajaltani, että kun uskontotunnilla tuli puhe darwinismista, sanoi opettaja puoleksi leikillään, että jos ihminen nyt olisi syntynyt esim. apinasta, miksi on yhä apinoita, jotka eivät synnytä ihmisiä, ja miksi emme yhä näe, että kasvi muuttuu eläimeksi ja eläin ihmiseksi? Koko teoria oli sillä kumottu.

Niin olisi, elleimme turvautuisi Salaisen Opin laajempiin näköaloihin, joiden mukaan ihmiskuntamme on kerran mittaamattomia aikakausia sitten ollut eläinkuntana tai sitä vastaavana luonnonvaltakuntana — ei tämän maan päällä vaan maapallon edellisessä ruumistuksessa, kuussa. Täällä maan päällä olemme alusta saakka kuuluneet ihmiskuntaan.

Olimme syntyneet ihmis-minuuksina äärettömiä aikakausia sitten. Mutta koska olimme syntyneet jonkunlaisina aavistavina, hapuilevina minuuksina eläinkunnassa, pysähdyimme kehityksessämme silloin ja jäimme autuaallisessa

taivastilassa odottamaan tilaisuutta syntyäksemme uudensuolisiin olosuhteisiin uudella planeetalla. Emme silloisella kiertotähdellä voineet syntyä ihmismuotoihin, sentähden että kuuplaneetan ikäkausi oli loppumassa silloin. Täytyi odottaa uutta kiertotähteä, joka tarjosi ihmismuotoja meille asunnoksi, ja niin jäimme odottamaan nykyistä maapalloa, joka todella on tarjonnut meille tilaisuuden syntyä ihmisen muotoon — ihmisen muotoon, jonka ihmeellinen ruumis tekee hänelle mahdolliseksi ajatella, tuntea ja tahtoa. Ihminen yksin voi tuntea sisäisen vapautensa — ainakin kuvitella olevansa vapaa, jumalallinen olento.

Täten tulemme kolmanteen tekijään syntyperässämme, nimittäin näkyväiseen fyysilliseen ruumiiseemme.

Mistä me pieninä ihmismuutuksina, aivankuin hienoina kipinöinä, jotka elimme oman henkemme liepeillä, saimme inhimilliset muodot? Loimemeko ne itse?

Kuinka semmoiseen olisimme kyenneet? Emme olleet ennen asustaneet ihmisen muodossa. Emme osanneet ihmismuotoa luoda. Sentähden tällä maapallolla tapahtui lyhyesti sanoen suuri

avunannon näyte, avunanto toisten olentojen puolelta. Meille annettiin inhimilliset muodot lahjaksi. Ne, jotka olivat olleet ihmiskuntana tuossa kaukaisessa tähdessä — kuussa —, missä me olimme eläinkuntana, olivat siinä asemassa, että saattoivat — niinkuin heidän velvollisuutensa oli — antaa meille ruumiit. Niinpä nuo n.s. ”kuupitrit” synnyttivät itsestään oman tahtonsa ja ajatuksensa voimalla ja omalla uhrautuvalla työllään antoivat itsestään inhimillisen ruumiin kuvan. Ei fyysillistä muotoa, mutta näille silmillemme näkymättömän kuvan ihmisen olemuksesta, n.s. eetterihaahmon. Tämän kuvan me saimme ja sen kuvan ympärille on rakennettu inhimillinen ruumis.

Tahdon tässä huomauttaa eräästä seikasta, jonka liian usein unohdamme. Olemme saaneet fyysillisen näkyväisen ruumiin lahjaksi. Emme olleet niin kehittyneitä ihmisminuuksia, silloin kun saimme elävän eetteriruumiin — jonka ympärille sitten muodostui fyysillinen ruumis, — että todella olisimme osanneet oikealla tavalla käyttää sitä. Se annettiin meille lahjaksi. Saimme talon, missä asua, joka oli parempi kuin me itse. Emme olleet ansainneet semmoista palat-

sia, jossa saimme asua. Olimme kuin köyhiä kerjäläisiä, jotka siirrettiin asumaan komeaan linnaan ja tietämättömydessämme olimme sangen hämmästyneitä ihmeellisessä asumusessamme.

Tätä emme saa unohtaa. Näkyväinen, fyysillinen ruumiimme on alusta saakka ollut viisaampi kuin me itse sielullisina olentoina. Olemme sielullisina olentoina miljoonien vuosien kuluessa kehittyneet semmoisiksi, kuin nyt olemme, mutta meidän ruumiimme olivat alusta lähtien viisaampia kuin me. Niihin kätkeytyy suurempia luonnon salaisuuksia kuin mistä meillä on aavistustakaan, ja sentähden semmoinen filosofi kuin Nietzsche ei ollut väärässä sanoessaan: „kunpa edes oppisimme kuuntelemaan oman ruumiimme ääntä”.

Tähän lausuntoon sisältyy syvää viisautta, sillä meidän henkinen kehityksemme vie siihen, että meidän täytyy oppia kuulemaan ruumiimme ääntä; se puhuu viisaasti. Meidän ei koskaan tarvitsisi olla sairaita, ei koskaan tehdä syntiä tai olla pahoja ja ilkeitä, jos osaisimme vilpittömästi ja selvästi noudattaa oman ruumiimme hiljaista ääntä. Mutta sitä emme osaa. Ruumis-

ta, jonka olemme saaneet lahjaksi, ihmeellistä taideteosta, emme kykene vielä käyttämään oikealla tavalla.

Tämmöinen on Salaisen Opin esitys ihmisen syntyperästä: Ihmisen henki on Jumalasta. Sielu, minä-olento on pitkän evolution tulos. Ruumis on annettu hänelle lahjaksi, jotta hän sen avulla oppisi tulemaan siksi, mitä hän syvimällä on. Hänen sielullinen olemuksensa on ihminen ja henki hänen takanaan on jumalallinen; mutta ihminen ei vielä ole sitä, mitä hän on.

V.

ROTUJEN HISTORIAA.

Kun tunnettu englantilainen matkailija kapteeni Cook vuonna 1773 saapui Pääsiäissaareen, ihastuivat hän ja hänen seuralaisensa sen — muuten aution saaren — nähtävyyksistä. Saari on — niinkuin tiedämme — Tyynessä Valtameressä, pitkän matkaa suoraan itäänpäin Uudesta Seelannista, Uuden Seelannin ja Etelä Amerikan välillä. Tämä Pääsiäissaari on jäänyt viime aikoihin saakka jonkinlaiseksi historialliseksi arvoitukseksi meidän tiedemiehillemme.

Mitä sitten Cook ja hänen seuralaisensa näkivät tällä saarella? He näkivät suuren joukon — noin 150 kappaletta — sangen hämmästyttäviä kuvapatsaita. Saarelle oli rakennettu lavoja, 8 metriä korkeita ja 170 m. pitkiä, ja kullekin lavalle oli asetettu 20 kuvapatsasta. Kuva-patsaista oli osa hävinnyt, mutta 150 oli jäljellä. Ja minkälaisia nämä patsaat olivat? Ne olivat eri kokoisia, mutta pienin niistä oli 6 m. korkea

ja suurin 23 m. korkea. Ne esittivät ihmisiä. Ehkä voi sanoa, että kuvapatsaissa pää oli suurimpana osana. Vaikka se ei vienyt puoltakaan kuvapatsaasta, teki se kuitenkin sen vaikutuksen, että sille oli annettu suurempi koko tai siten vartalolle pienempi koko, kuin mitä oli sillä olennolla, jota oli tahdottu kuvata.

Kasvot ovat kaikki samaa tyyppiä, kuitenkin jokainen kuin muotokuva, yksilöllinen ja eroava toisista. Jokaisen otsa on verrattain matala, leuka erityisen voimakas ja silmiin pistävä, nenä iso ja leveä, silmät kuin ihmisellä ainakin. Mutta ilme näissä kasvoissa on kaikilla erikoisen ankara, tahdonvoimainen, miltei majesteehtillinen, samalla kuitenkin tuima ja kova. Niiden ilmeessä on sydämettömyyttä, niinkuin semmoisten ihmisten kasvoissa, jotka panevat toimeen, mitä tahtovat; heille ei mikään keino ole paha, kun he tahtovat viedä jotakin päämäärään. Patsaissa on kuvattu heidän vartalonsa — osa jaloistakin, — mutta ne ovat suhteellisesti pienemmät kuin kasvot. Takaa ovat kaikki kuvat onttoja.

Tämä oli hämmästyttävää Cookille ja hänen tovereilleen, eikä ymmärretty, mitä se oli. Eivät

myöhemmätkään tutkijat tienneet, mistä sivistyksestä nuo kuvat olivat kotoisin ja mitä ne esittivät. Vasta meidän päivinämmä on tämä probleemi ehkä saanut hieman enemmän valaistusta.

Eräs Uuden Seelannin yliopiston tiedemies tohtori Macmillan Brown, joka oli suorittanut laajoja tutkimuksia Etelä-Amerikassa, tutkinut Tyynenmeren saaria ja sen historiallisia salaisuuksia, teki muutamia vuosia sitten, kun hän tuli niin sanotuille Karolina-saarille ja siellä eräälle Ponape nimiselle saarelle, jota ei ennen oltu havaittu, sangen huomattavan löydön.*) Hän löysi nimittäin raunioita, nähtävästi jostain vanhasta kaupungista. Ne käsittivät viisitoista neliökilometriä. Rakennukset eivät olleet ehjiä, mutta oli paljon muuria ja seiniä, tavallisesti neljän, viiden metrin paksuisia, ja mitä oli jäljellä, olivat kymmenen metrin korkuisia. Mutta tohtori Brown sanoo, että eivät ne ole suuresti muuttuneet; tuntuu siltä, kuin rauniot olisivat voineet olla melkein kuinka vanhoja ta-

*) Vrt. Basil Crump, Evolution as outlined in the archaic eastern records. Henri Vetch, Publisher. Peking 1930.

hansa. Varmasti ne ovat voineet pysyä semmoisina kymmeniä tuhansia vuosia, sillä eivät niitä tuulet ja myrskyt pysty hävittämään. Ne on rakennettu, nämä vallit ja seinät, semmoisista kivistä, joista ainakin suurimmat painavat — kun toht. teki laskelmiaan — kolmekymmentä tuhatta kiloa. Saattaa tuntua käsittämättömältä, miten tuommainen kaupunki on syntynyt, kuka semmoisen kaupungin on rakentanut ja mikä valtakunta täällä on ollut. Sehän on vain pieni saari ja siinä ei ole muuta kuin raunioita, samalla tavalla kuin Pääsiäissaarella on vain kuvapatsaita. Tohtori Brown julkaisi v. 1929 kirjan „Tyynenmeren kansoja ja arvoituksia”. Siinä hän puhuu tästäkin löydöstä ja arvelee, että ei suinkaan tämä tällöinen ole muuten selitettävissä, kuin että on ollut ihmeellinen maanosa täällä Tyynessämeressä. On ollut suuria Napoleonin ja Aleksanterin tapaisia kuninkaita, jotka ovat pakottaneet alamaisiaan suurilla ponnistuksilla rakentamaan tällaisia jättiläismäisiä rakennuksia.

Olisimmehan voineet täällä Europassa silloin jo, kun pitkin vuosisatoja ja vuosituhansia katsoimme Keopsin pyramiidia, — ihmetellä, kuin-

ka suurenmoisella insinööritaidolla se oli rakennettu. Isot ja painavat kivet oli liitetty toisiinsa niin hyvin, ettei mitään muurauslaastia tarvittu, eikä ohuinkaan lehti olisi voinut mahtua kivien väliin. Ja kivet ovat korkealla, sillä pyramiidit ovat korkeampia kuin mitkään meidän rakennuksemme. Olisimme voineet niitä katsellessamme jo ihmetellä, miten ne olivat syntyneet ja aikaansaadut. Tosin saimme kuulla juutalaisten historiasta, että juutalaisia Egyptissä oli piinattu, että faaraot olivat sortaneet kansaa ja pakottaneet sitä rakentamaan ennen kuulumattomia rakennuksia kunniaksi ja hautakammioiksi kuninkailleen, — ja tämä oli tapahtunut noin pari tuhatta vuotta e. Kr. Mutta kun tieteelliset tutkijamme kävivät itse Egyptissä ja ottivat huolellisemmin tarkastaakseen pyramiidi-rakennuksia y.m. muistomerkkejä, tulivat he siihen johtopäätökseen, että esimerkiksi Gizeh'n suuri pyramiidi oli rakennettu ainakin neljä tuhatta vuotta e. Kr. Tämä oli arveluttava isku kristityille ajanlaskuille. Sillä tähän saakka — minunkin lapsuudessani — ajateltiin ihmiskunnan historiasta, että v. 4000 e. Kr. luotiin maailma! Sentähden Raamatunhistorian mukaan,

jota kouluissa opimme, pyramiidit rakennettiin paljon myöhemmin. Kaikki tuommainen laskeminen on näyttäytynyt sangen epävarmalta, sillä kun on tarkempia tutkimuksia tehty isoimman pyramiidin suhteen, on havaittu, kuinka ihmisellisesti se on rakennettu sekä sisältä että ulkoa, — niin suurella taidolla ja tiedolla, tähti- ja maantieteellisiä y.m. tosiseikkoja silmällä pitäen, että ei voida sanoa, onko pyramiidi rakennettu neljä vai seitsemän tuhatta, vaiko kaksikymmentäseitsemän tuhatta vuotta ennen Kristusta !

Tämmöiset havainnot ja löydöt, joita on tehty viimeisimpinä aikoina, ovat omiansa näyttämään, että H.P.B:n Salainen Oppi ei sittenkään tainnut puhua paljasta satua, kun se puhui ihmiskuntamme menneistä ajoista ja avasi näköaloja, joista ei kenelläkään ennen sitä ollut aavistusta ja joita ei 1880-luvulla mainittu kuin mielikuvitustuotteina.

Kun nyt Salaisen Opin valossa tahdomme luoda silmäyksen tähän ihmiskunnan historiaan meidän maapallollamme, emme ihmettele Salaisen Opin laskuja ja lukuja. Salaisen Opin mukaan on ihmiskunta elänyt tällä maapallolla kol-

mesataa miljoonaa vuotta; mutta ei tämmöisenä fyysillisenä ihmiskuntana. Kahteen sukupolven jakautuneena on ihmiskunta Salaisen Opin mukaan elänyt täällä kahdeksantoista ja puoli miljoonaa vuotta. Salainen Oppi sanoo, että tätä nykyä elämme viidennessä eli arjalaisessa juurirodussa. Ennen tätä — joka syntyi miljoonaa vuotta sitten — on elänyt neljä juurirotua. Ensimmäistä sanottiin pyhäksi ja se asui pyhässä Häviämättömässä Maassa Pohjoisnavan luona. Tämä ensimmäinen juurirotu oli eetterinen, meidän silmillemme nyt näkymätön, joten se ei voinut jättää mitään fyysillisiä jälkiä itsestään. Eilen viittasimme siihen, että ensimmäinen juurirotu ei ollutkaan meidän nykyistä ihmiskuntaamme, vaan oli kokoonpantu olennoista, joita edellisen maailmankauden pitkälle kehittyneet ihmiset, n.s. „kuupitrit” synnyttivät. Kuupitrit, nämä kaukaisten luomispäivien ihmiset lahjoittivat meille tämän fyysillisen, ruumiillisen muodon, mutta ei fyysillisenä, vaan eetterisenä siemenenä. Sentähden Salaisessa Opissa sanotaan, että ensimmäinen juurirotu syntyi siten, että kuupitrit eroittivat itsestään „tshaajansa” eli haamunsa ja seit-

semän tämmöistä alkuihmistä asetettiin asumaan Pyhään Maahan. Ne olivat siis meidän ruumiillisten olemustemme esi-isät. He asuivat Pyhässä Maassa, joka vielä on olemassa — sanotaan, — mutta jonne ei kukaan pääse. Sillä ei tarkoiteta arvatenkaan, että ei Pohjoisnavalle päästäisi, vaan tarkoitetaan, että Pyhä Maa on kätkeyty jäiden alle ikuisesti. Tässä maassa, joka silloin oli kesäinen maa, koska maapallomme akseli oli toisessa kaltevuudessa, asuivat ensimmäiset kuolemattomat olennot. Niillä ei ollut minuutta, järkeä, ajatuskykyä... Ne olivat vain ihmisten varjoja, eläviä kummituksia.

Toinen juurirotu syntyi siten, että alkuperäiset ihmishaamut olivat tulleet vanhoiksi ja ikäänkuin kuolivat, mutta samalla syntyivät uudestaan, erottaen itsestään toisen ihmisen ja siten synnyttäen toisen juurirodun, joka niinkään oli ainoastaan eetterinen. Siis näkymättömissä, joten ei siitäkään voi olla mitään jälkeä. Se asui Pohjoisnavasta etelään päin olevassa maassa. Siitä mainitaan vanhoissa kansantarussa. Kreikkalaiset puhuivat „hyperborealaisista”, jotka asuivat pohjoistuulten toisella puolen. Kun muinaiset kreikkalaiset elivät Euro-

passa, oli Pohjois-Eurooppa kylmänä. Siellä oli vain jäitä. Eivät kreikkalaiset siis voineet puhua hyperborealaisesta kansasta, joka eli jäiden seassa, vaan heidän tarunsa oli vanha perintätieto ihmisistä, jotka elivät pohjoisessa silloin, kun maa oli sulana ja kauniina.

Sitten tuli kolmas juurirotu, polveutuen toisesta sillä tavalla, että tämä hikoilemalla puristi itsestään ulos munia, joista syntyi inhimillisiä eetterisiä olentoja. He asuivat sillä mantereella, joka on vajonnut Tyynenmeren syvyyteen ja jota manteretta H.P.B. nimitti Lemuriaksi. Hän ei itse keksinyt nimeä. Eräs eläintieteilijä P. L. Sclater oli sen keksinyt. Tämä oli tutkimuksissaan johtunut siihen, että on täytynyt olla Tyynenmeren luona manner, josta oli levinnyt eläimiä molemmin puolin, Aasiaan ja Amerikkaan. Hän siis jo ennen Salaisen Opin ilmestymistä oli puhunut valtameren uponneesta mantereesta. Sitä pidettiin vain olettamuksena, mutta H.P.B. omaksui nimen ja sanoi, että Sclater oli keksinyt oikean selityksen, sillä Tyynenmeren pohjassa makasi vanha mannermaa.

Lemurian mannermaalla tapahtui se ihmeellinen asia, että ihmiskunta, joka siihen saakka oli

eetterinen, „puettiin nahkoihin” — niin kuin Vanhassa Testamentissa kerrotaan. Toisin sanoen ihmiset tulivat fyysillisiksi, ruumiillisiksi olennoiksi kolmannella mantereella. Siellä tapahtui vielä sekin, joka varsinaisesti pani alulle nykyisen ihmiskuntamme, se nim., että ihmiset jakautuivat kahteen sukupuoleen. Ensimmäinen juurirotu oli suvuton, samoin toinen, jossa ehkä jo alkoi kaksisukuisuus. Kolmannen juurirodun alussa olivat yksilöt kaksisukuisia. Kun he sitten pukeutuivat fyysillisiin ruumiisiin, tuli heistä kaksineuvoisia. Kaikki ihmiset olivat alussa kaksineuvoisia. Nähtävästi tähän viitataan Vanhan Testamentin luomiskertomuksessa. Aatami luotiin yksin maan tomusta; vasta myöhemmin hänestä eroitettiin kylkiluu, josta tehtiin Eeva. Tämä siis viittaa siihen, että Aatami oli kaksisukuinen itsessään, mutta että jonkun prosessin kautta hänestä eroitettiin toinen sukupuoli. Hän jäi mieheksi, ja Eeva, joka oli hänen olemuksestaan, tuli toiseksi sukupuoleksi, naiseksi. Tällöinen näytelmä tapahtui kolmannessa juurirodussa Lemurian mantereella. Kahdeksantoista ja puoli miljoonaa vuotta on ihmiskunta siitä lähtien ollut kaksisukuinen.

Kun nyt ajattelemme Karolina-saaren jättiläismäisiä taloja ja Pääsiäissaaren suuria kuvapatsaita, ehkä meidän ei ole niin vaikea uskoa, mitä Salainen Oppi sanoo — nimittäin, että nämä ihmiset Lemurialla olivat jättiläisen kokoisia. Ei ole todennäköistä, että kuvapatsaita olisi tehty kahdenkymmenenkolmen metrin korkuiseksi, jolleivät ihmiset Lemurialla olleet jättiläisiä. Kansojen saduissa — Suomenkin — puhutaan yksimielisesti jättiläisistä, jotka olivat isoja ja peloittavia. Ja vaikka ei yksityiskohdittain olisikaan perää noissa saduissa, kuvastuu niistä kuitenkin vanha muisto ja tieto siitä, että ennen maailmassa on ollut jättiläisiä. Mooseksen kirjoissakin puhutaan niistä (gibborim). Ei liioin ole mahdotonta, että jättiläisten jälkeläisiä on voinut elää myöhempinäkin aikoina, sillä Salainen Oppi kertoo, että neljännessäkin juurirodussa oli jättiläis-ihmisiä.

Kolmas juurirotu sai panna alulle ensimmäisen kulttuurin. He saivat oppia rakentamaan kaupunkeja, tekemään kuvapatsaita y.m. Itsekö he tätä sivistystä vähitellen keksivät?

Meidän on ymmärrettävä eräs seikka. Lemurian mantereella tapahtui n.s. „järjenpoikain

(maanasaputrain) ruumistus”. Toisin sanoen: me nykyiset ihmisminät tulimme taivaista päin elähyttämään niitä ihmismuotoja, joita meitä varten oli luotu. Ensimmäisen ja toisen juurirodun aikana vielä uinuimme ja näimme unta taivaissa, sillä, kuten eilen mainittiin, ihmisiksi olimme syntyneet kaukaisia maailmankausia sitten. Olimme kuun astraalisessa piirissä odottamassa taivaallisessa lepotilassa, ja vasta kun oli meitä varten valmistettu fyysilliset ihmisruumiit — tosin jättiläismäiset ja ehkä rumat nykyisen kauneusaistin kannalta —, saimme tilaisuuden syntyä maan päälle — ei kaikki yhtä aikaa, mutta vähitellen. Ihminen on jälleensyntyvä olento.

Kolmannen juurirodun aikana ihmiskunta tuli nykyisen kaltaiseksi, ja koska maailmankaikkeudessa vallitsee rakkauden ja avunannon laki, määräisivät korkeimmat Jumalat, että lapsi-ihmiskuntaa on kehittyneempien olentojen mentävä auttamaan. Toisesta tähdestä, jossa oli pitkälle kehittyneitä ihmisolentoja, adepteja ja viisaita mestareita, muutti silloin joukko jumalallisia, kuningasmaisia olentoja, profeettoja ja tietäjiä, meitä lapsi-ihmisiä auttamaan ja ohjaa-

maan ensimmäisissä askeleissamme. Nämä jumalalliset ihmiset, jotka tulivat Venus-tähdestä, olivat meidän ensimmäisiä opastajiamme ja opettajiamme. He opettivat, miten maata on viljeltävä, he opettivat asuntoja ja kaupunkeja rakentamaan. He panivat alulle ensimmäisen sivistyksen ja perustivat ensimmäisen uskonnon, n.s. viisauus-uskonnon. Silloin ei ollut vielä monta kieltä; kaikki puhuimme yhtä, alkuperäistä, soinnukasta kieltä. Kaikilla oli kolmas, sisäinen silmä päässä, jonka avulla näimme semmoista, mitä ei voinut nähdä fyysillisillä silmillä. Sillä näimme toisiin, sisäisiin maailmoihin; olimme ainaisessa yhteydessä henkimaailman kanssa. Ulkonaiset silmät vähitellen kehittyivät, mutta kolmannella silmällä näimme näkymättömään maailmaan eikä kenenkään tarvinnut olla epä-tietoinen siitä, että ne ihmiset, jotka auttoivat, olivat viisaita ja suuria olentoja. He näet loistivat kirkkaudella, jommoisella meistä ei kukaan loistanut, ja sentähden seurasimme kuin uskolliset koirat heitä ja opimme sivistyksen ensimmäisiä alkeita.

Vihdoin tuli kolmannenkin mantereen aika hävitä ja hajota, ja ihmiskunnan oli muutettava

neljännelle mantereelle, jota nimitetään nimellä „Atlantis” ja joka on vajonnut Atlantin meren syvyyteen. Siitä puhutaan selvästi vanhoissa perintätiedoissa. Kun Plato kävi Egyptissä, kertoi eräs vanha pappi hänelle kohtia ihmiskunnan historiasta ja näytti hänelle tauluja, joita papit Egyptissä olivat pitäneet monen tuhanen vuoden aikana, ja niissä esiintyy yhdeksäntuhatta vuotta e. Kr. — nyt siis 11—12 tuhatta vuotta sitten — semmoinen tapahtuma, että Välimeren länsipään eli Gibraltarin portin ulkopuolella oleva suuri saari „Poseidon” eli „Atlantis” vajosi meren syvyyteen. Oli ollut hirvittävä vedenpaisumus, joka oli upottanut miljoonia ihmisiäkin meren aaltoihin. Plato kirjoitti sen mukaan „Timaioksensa”. Me nykyiset ihmispolvet emme viisaudessamme kiinnittäneet mitään huomiota tähän Platon tiedonantoon; se oli satua. „Maailma oli luotu kuusi tuhatta vuotta sitten; eihän kaksitoista tuhatta vuotta sitten voinut yksi maanosa hävitä!”

Nyt emme enää naura, tieteellisissä piireissä jo uskotaan, että Atlantis-tarussa oli perää. Atlantis on ollut olemassa — ja siinä me elimme alussa jättiläismäisinä, sitten pienentyen nykyi-

seen kokoon. Jättiläisaskelin etenimme Atlantiksella aineellisessa kulttuurissa; siellä jo koneilla lennettiin esim., mutta ihmiset luonnostaan jakoutuivat kahtia. Toiset ihmiset seurasivat suuria viisaita opettajia heidän siveellisissä opetuksissaan, toiset taas semmoisia olentoja, jotka houkuttelivat heitä käyttämään kykyjään, järkeään ja voimiaan itsekkäisiin tarkoituksiin. Sentähden puhutaan Atlantis-maan yhteydessä suuresta sodasta valkoisten ja mustien välillä, joka sota lopulta hävitti Atlantis-maan. Tästä ottelusta hyvien ja pahojen välillä on kaikissa kansoissa säilynyt muisto — meidän Kalevalassammekin. Vaikka sota päättyi valkoisten voittoon, oli aika Atlantiksen materialistisen kulttuurin hävitä ja viidennen, nykyisen juurirodun syntyä. Atlantiksesta oli muuttanut siirtokunta nykyiseen Egyptiin. He olivat rakentaneet egyptiläiset pyramiidit ja sijoittaneet siihen viisaukoulun.

Viidennen juurirodun, joka nyt elää maan päällä, koti on Aasian ylängöillä. Sinne oli siirtynyt pyhien ihmisten retkikunta (Noakin arkki) Atlantiksesta. He saivat tehtäväkseen synnyttää uuden ihmiskunnan. Sieltä on kotoisin

meidän viides indo-eurooppalainen, arjalainen rotumme.

Geologiset ja etnologiset tutkimuksemme ulottuvat monia vuosituhansia taaksepäin, joten tiedämme varmasti esimerkiksi, että Suomen heimo oli neljä tuhatta vuotta sitten kantaheimona Venäjällä, jota seikkaa ennen vain aavistettiin. Nykyiset tutkimuksemme kaikilla aloilla selvittävät ja osoittavat, että H.P.B:n Salaisessa Opissa ei ole toistettu turhanpäiväisiä kaskuja, vaan epäilemättä esitetty historiallisia asioita.

VI.

YKSILÖN ELÄMÄ.

Luonnollista kehitystä seuraava ja tarkkaava tiede, varsinkin biologinen ja fysiologinen tutkimus, on tehnyt huomattavan havainnon ihmisen suhteen, sen nim., että jokaisen ihmisyksilön kehityshistoriassa toistuu koko ihmisen ja ihmisrodun pitkä kehitys. Ihmisen kehityshistoria ei tietenkään ala silloin, kun hän syntyy maailmaan. Ihmisyksilön kehitys alkaa silloin, kun hän sikiönä syntyy äidin kohdussa. Kun nyt tieteellinen tutkimus on seurannut sikiön asteettaista muodostumista, on se tullut siihen johtopäätökseen, että ihmisen sikiö läpikäy kaikki orgaanisen elämän muodot. Sen ensimmäinen muoto muistuttaa luonnossa vielä tavattavaa alkuelämää, ameebaa, ja siitä vähitellen kehittyy jonkunlaisen kasvimuodon kautta eläimellinen elämä. Vasta pitkän ajan kuluttua sikiön eläimellinen muoto muuttuu ihmisen kaltaiseksi. Tieteellinen tutkimus on todennut, että samanlainen sikiön eläimellinen muoto tavataan eläin-

tenkin sikiöissä. Siten tiede on saanut tuen siihen olettamukseensa ja oppiinsa, että ihmisenkin muoto on pitkän kehityksen tulos, jossa kehityksessä se on läpikäynyt m.m. eläimen muodon. Vasta silloin kun sikiö pukeutuu inhimilliseen muotoon, alkaa siinä ihmisen kehityshistoria. Päivä päivältä tämä sikiö kehittyy, kunnes se lopulta syntyy maailmaan pienenä avuttomana ihmislapsena, joka puolestaan vasta vuosien vierieissä kehittyy ihmiseksi varsinaisessa merkityksessä, olennoiksi semmoiseksi, jossa on järkevä minä-tajunta ja joka tuntee itsensä vastuunalaiseksi omista teoistaan. Onpa tieteellinen tutkimus ollut havaitsevinaan, että ihmisyksilö myöskin omassa kehityksessään näkyväisessä muodossa maan päällä muistuttaa elämänsä kuluessa varhaisempien ihmisrotujen elämismuotoja. Puhutaan yleisesti siitä, että lapsi jonakin aikana elämässään käy läpi „intiaani-kauden”, jolloin hänen välttämättä täytyy leikkiä sotaa ja olla innokas metsästäjä; voidaanpa väittää, että lapsi läpikäy ryöväri-periodin, jolloin hänen välttämättä täytyy leikkiä ryöväriä. Tiede pitää näitä lapsen ruumiillisia ja psykologisia kehitysperiodoja jälkikaikuina ihmiskun-

nan yleisestä kehityksestä. Koko ihmiskunta — arvelee tieteellinen tutkimus — on joskus ollut intiaanien tasolla, jolloin kaikki sotivat kaikkia vastaan; ja joskus ryövärien tasolla, jolloin vahvemmat pääsivät voitolle heikommista.

Tämä „biogeneettinen laki”, jonka tiede on todennut — samoin kuin „ontogeneettinen” — saa vielä selvemmän valaistuksensa, kun ajatella ihmiskunnan kehityshistoriaa Salaisen Opin kannalta. H.P.B. puhuu näistä asioista Salaisessa Opissa ja viittaa ilolla siihen tosiseikkaan, että tieteellinenkin biologia on samoja havaintoja tehnyt. Mutta Salaisen Opin valossa saamme selvemmän ja laajemman kuvan ihmis-sikiön ja lapsen kehitysvaiheista; niissä todella toistuu ihmiskunnan pitkä historia semmoisena kuin vanhat perinnäis- ja salaiset tiedot sitä esittävät. Niinpä esimerkiksi sikiön ensimmäiset alkuasteet muistuttavat meille sitä aikaa, jolloin meidän „monaadimme” eli sisäinen jumalhenkemme, oli puettuna niihin elämänmuotoihin, joita tässä meidän maapallollamme nimitämme kivikunnaksi, mutta jotka eivät välttämättä ole olleet tämänmuotoisia silloin, kun itse vaelsimme „kivikunnan” läpi. Kivikunta tässä meidän

maapallollamme on ainoastaan ilmennys ajatusmuodosta, joka on tavattomasti pitkä-ikäinen, melkein ikuinen, ja jonka välityksellä tajunta, henki, saattaa vielä vain rajoitetun pienessä ja ahtaassa muodossa ilmetä. Kivikunta täällä maan päällä tuntuu meistä elottomalta. Meidän tietemme sanoo, että sen elämä on epäorgaaninen ; mutta Salainen Oppi huomauttaa, että semmoista eroa ei pidä tehdä. Ei ole orgaanitonta elämää, ei mitään kuollutta. Kaikki on elämää luonnossa ja maailmankaikkeudessa. Sentähden vuoremmen ja kaikki kivennäiset elävät. Mutta niiden elämä on suuresti peitossa meidän silmiltämme ja mittaamattoman pitkä meidän elämäämme verraten. Niiden kokemukset ovat pitkiä ja hitaita. Ehkä he, monaadit kivikunnassa, pääsevät satojen miljoonien vuosien perästä ylimalkaiseen tajuntaan siitä, että tila on erilainen suuressa yksimuotoisessa ruumiissa silloin, kun aurinko paistaa, ja silloin, kun sataa. Mutta meidän kuvamme hengen elämästä kivikunnassa jää tietysti vaillinaiseksi ja epämääräiseksi. Paremmin ymmärrämme elämää kasvikkunnassa. Sanomme, että siinä on elämä orgaanista laatua. Salaisen Opin valossa sikiön

elämä alkuasteella muistuttaa kivikunnan tilaa ja myöhemmällä asteella kasvikunnan elämää, ja sitten taas myöhemmällä — eläinkunnan elämää. Ja muistakaamme, että Salaisen Opin valossa nämä vaiheet meidän omassa kehityksessämme ovat äärettömien ikuisuuksien takana. Emme osaa sitä aikaa kuvailla, jolloin meidän henkemme asusti kivikunnassa. Se oli kaukaisella tähdellä, äärettömiä aikakausia sitten. Samoin on kulunut sanomattoman pitkiä aikakausia siitä, milloin meidän henkemme asusti kasvikunnassa kaukaisessa tähdessä.

Emme osaa edes muistella, millä tavalla henkemme asusti eläinkunnassa, vaikka tämä on lähinnä inhimillistä kehitystämme, koska se Salaisen Opin mukaan tapahtui sen luomispäivän kuluessa, jota nimitetään „kuupäiväksi”, kuun luomiskaudeksi. Sikiön nopea kehitys toistaa nyt keskitetysti näitä äärettömän kaukaisia aikoja. Tämä sikiön kehitys ei Salaisen Opin mukaan viittaa siihen, että me ihmiset olisimme syntyneet eläinkunnasta ja kasvikunnasta tällä pallolla, se vain toistaa ja tuo mieleemme äärettömän kaukaisia perioodeja henkemme kehityshistoriassa. Vasta kun sikiö tulee ihmisen muo-

toiseksi ja alkaa elää varsinaisen ihmisen elämää äidin kohdussa, vasta silloin lähestymme maapalloa ja niitä aikoja, joita täällä olemme viettäneet. Ensin ylimeno eläinmuodosta ihmismuotoon muistuttaa kaukaista aikaa kuukaudessa, mutta vie samalla ajatuksemme ja huomiomme maapalloon ja tähän kehitysvaiheeseen, koska Salaisen Opin mukaan ei meidän ihmisi-
nämme saanut inhimillistä muotoa kuukaude-
ssa, vaan syntyi eläimessä. Vasta tällä maapal-
lolla saavutimme inhimillisen muodon. Se tapah-
tui — kuten eilen kerrottiin — toisten avulla. Tämä alkuaika maapallolla, jolloin emme vielä olleet inhimillisinä minuuksina mukana, jolloin ainoastaan ruumiimme vähitellen kehittyivät, kuvastuu nähtävästi sikiön niissä kehitysperioo-
deissa, jolloin se on inhimilliseksi muuttunut, mutta vielä elää kohdussa. Voimme ainakin sa-
noa, että ensimmäinen ja toinen juurirotu — jol-
loin emme vielä, niinkuin muistamme, olleet mu-
kana, vaan jolloin ainoastaan fyysilliset ruumiit luotiin — kuvastuu sikiön elämässä kohdussa, jolloin kaikki on ilman tajuntaa, ilman inhimil-
listä minää, ja tapahtuu vielä pimeässä meidän kannaltamme. Vasta, kun ihminen syntyy maa-

ilmaan, muistuttaa hänen elämänsä ylimenoa eläimestä ja toisesta juurirodusta kolmanteen. On kuin kolmannen juurirodun elämä alkaisi näkyä, kun ihmislapsi syntyy tähän maailmaan. Syntyessään hänellä ei vielä ole inhimillistä minää. Hän on avuton ihmislapsi, josta tulee kehittymään inhimillinen minä ja vastuunalainen sielu. Hän on vielä kuin elävä kone tavallaan; ihmettelevä olento, joka ei tiedä vielä, mitä tämä kaikki on. Lapsen elämässä, sen alkuasteella, näkyy jonkunlainen jumalallinen vaisto. Vaikka lapsi osaa hymyillä, itkeä, ojentaa kätensä äidilleen . . . , ei siinä vielä ole minä herännyt, niinkuin ei kolmannen juurirodun alussakaan ollut mitään minää, vaan ihmiset olivat vielä älyttömiä. Lapsuuden ensimmäinen aika on paradiisimaista aikaa. Ihmislapsi vaeltaa itse avuttomana ja turvattomana, mutta vanhempiensa huoltamana, ohjaamana ja auttamana. Kun lapsessa minä herää, hän ensin nimittää itseään nimellä, sitten hän sanoo „minä”. Olen ollut huomaavinani, että nykyaikainen lapsi alkaa varhemmin nimittää itseään minäksi. Sanottiin ennen, että „minä” herää lapsessa vasta seitsenvuotiaana, mutta kyllä se nykyään herää

jo kaksi-, kolmevuotiaana. Ja niinpian kuin minä herää lapsessa, tulee hänestä ihminen, jonka selvästi osaamme erottaa eläinkunnasta; vaikka lapsella ei ole muuta kuin eläimelliset vaistot, on se kuitenkin ihminen, ja semmoinen ihminen, kuin ihmiset olivat kolmannen juurirodun alussa, nimittäin sukupuoleton. Vaikka me muut tiedämme, että toinen lapsi on poika ja toinen tyttö, ei lapsella itsellään alussa ole selvää tietoa siitä. Ja se on meidän vanhempien ihmisten mielestä lapsuuden ihanteellisuus. Nimitämme sitä lapsen viattomuudeksi. Lapsi ei itse tiedä olevansa sukupuoliolento, ja hän on silloin suloinen, viehättävä ja jumalallinen. Tämä muistuttaa mieleemme paradiisitilaa kolmannessa juurirodussa, jolloin ihmiset olivat ilman sukupuolia ja myöhemmin kaksineuvoisia. (Ohi menen olkoon sanottu, että embryologisesti sikiö on jonkin aikaa kaksisukuinen; vasta kehityksen kuluessa toinen jää voitolle ja toinen jää syrjään.)

Kun ajattelemme kolmannen juurirodun kaksisukuisuutta, on meillä kuva siitä lapsen ja nuorukaisen elämässä. Kun lapsi herää nuorukaiseksi, on koko tunne-elämä epämääräinen,

hämärä, tiedoton... Se pyrkii johonkin, kaipaa jotakin. Nuoret ihmiset liittyvät toisiinsa voimakkailla ystävyysiteillä. Ei ole heillä tietoa sukupuolisuudesta. He voivat tehdä ystävyysliittoja oman sukupuolensa kanssa, lämpimiä, runollisia, kauniita, — ystävyys-suhteita, jotka tuovat mieleemme myöhempää lemmen elämää eri sukupuolien välillä. Jokaisen luonnollisen ihmisyksilön paradiisi-periodissa on tällöinen mahdollisuus rakastua kumpaan sukupuoleen tahansa, joka tulee ilmi siinä, että lapsi rakastuu omaan sukupuoleensa kauniissa ja puhtaassa ystävyysliitossa. Vasta kun tämä ihmeellinen aika on ohi ja nuorukainen herää tietoisiksi siitä, että hän on yksisukuinen olento, toista sukupuolta vain — toinen mies ja toinen nainen —, vasta silloin herää lemмен elämä, ja nuori ihminen huomaa, että on toinen sukupuoli olemassa, joka ihmeellisellä magneettisella voimallaan vetää hänet puoleensa. Nuoret rakastuvat. Ja mikä on kauniimpaa nuorten elämässä kuin ensimmäinen kaino, ylimaallinen rakkaus, joka tuskin tahtoo tulkita tai näyttää rakkauttaan, vaan hiljalleen itsekseen rakastaa. Se on Aatamin ja Eevan ensimmäinen rakkaus, jolloi he ai-

noastaan ihmettelivät, että heitä oli kaksi erilaista olentoa, jotka tunsivat merkillistä vetäytymistä toisiinsa. He elivät silloin vielä paradiisissa.

Mutta sitten tulee aika, joka muistuttaa niitä vaiheita kolmannessa juurirodussa, jolloin ihmisten sukupuolisuus nousi heidän tajuntaansa ja tietoonsa, niin että he — kuten on tapana sanoa — lankesivat syntiin. He jakautuivat kahteen sukupuoleen, joka prosessi luonnollisesti oli pitkäaikainen. Toinen yksilö vähitellen muuttui mieheksi, kadottaen oman naisellisuutensa, ja toinen päinvastoin. Prosessi alkoi sillä, että kaksisukupuolisuus ensin tuli heille näkyviin eläinkunnassa. Nähdessään, kuinka eläimet jatkoivat sukuaan, he sanoivat itselleen: meidänkin pitää tehdä samoin. Ja silloin nuo älyttömät ihmisolennot kolmannessa juurirodussa, jotka eivät vielä olleet vastaanottaneet inhimillistä miinaa, matkivat sillä lailla eläinkunnan elämää, että ottivat suuria eläimiä, kuka vaimokseen, kuka miehekseen. Siten syntyivät maan päälle alkuperäiset pedot. Petoeläimiä ei olisi maan päällä ollenkaan, elleivät älyttömät ihmiset olisi synnyttäneet niitä toisten — luonnollisten — eläin-

ten kanssa. (Nykyään tällöinen suvun jatka-
minen ei enää ole mahdollista.)

Jokaisen ihmisyyksilön elämässä toistuu tämä-
kin myöhempi lemuralainen vaihe, jolloin hän
tulee mieheksi tai naiseksi ja alkaa aineellista
taisteluaan olemassaolon puolesta ja jonkun ra-
kastetun olennon saamiseksi. Nyt tulevat vähi-
tellen kaikki atlantilaisetkin vaiheet näkyviin
yksilön elämässä. Se on voimakas, ristiriitainen
ja kriittinen periodi. Silloin riehuvat ihmises-
sä hänen himonsa. Hän pyrkii siihen ja tavoit-
telee sitä, mikä kuvastuu omistamisen arvoise-
na. Hän taistelee ja erehtyy ja lankeaa monen-
laiseen syntiin. Taistelusta hän voi nousta puh-
taana ja lähimmäistensä kunnioittamana, riip-
puen hänen omasta karmastaan. Joka tapauk-
sessa hänessä on toistunut suuri sota valon ja
pimeyden kesken, joka käytiin Atlantiksella.
Tällä tavalla toistuu yksilön elämässä ihmiskun-
nan kehityshistoria Salaisen Opin mukaan.

Nyt voimme tehdä kysymyksen, jonka jo ei-
lenkin teimme: „Minkätähden on ihmiskunta
jakautunut kahteen sukupuoleen? Juuri niiden
kautta on tullut maailmaan kärsimyksiä ja tus-
kaa sanomattomasti! Miksi ei Jumala luonut

meitä toisenlaisiksi, ettei tarvitsisi kärsiä ja tuskitella?”

Kun Salaisen Opin ja luonnontieteellisen tutkimuksen valossa katselemme ihmiskuntaa ja luonnon eri valtakuntia, huomaamme, ettei tällainen kaksisukuisuus millään tavalla ollut välttämätön suvun jatkamiseksi, koska saateetaan jatkaa sukua eri tavalla. Yhä vielä alkuperäiset elävät organismit jatkavat sukuaan jakautumalla kahtia. Olisihan ihmiskunta voinut jäädä sille kohdalle, että sen yksilöt ensimmäisen juurirodun tavalla olisivat jakautuneet kahtia, taikka sitten toisen juurirodun tavalla hikoilleet itsestään ulos eläviä munia.

Miksikä ihmiskunta oli pakotettu jakautumaan tällä tavalla kahteen sukupuoleen? Mitä järkeä siinä on? Ja jos ihmiskunta jo oli kaksisukuinen, eikö jokainen yksilö olisi voinut itsessään kaksisukuisena jatkaa sukua?

Sukupuolinen kahtiajako tapahtui yksinkertaisesta syystä. Kuupitrien luomat ensimmäiset ihmishahmot olivat kaikki erilaista tyyppiä. Siihen kehitys olisi pysähtynyt, jos ei olisi voinut tapahtua minkäänlaista vaihtelua tai sekoitusta eri tyyppien välillä. Tyypit olisivat jatkaneet

omaa lajiaan eikä niissä olisi voinut muita ominaisuuksia kehittyä, kuin niitä, joita yksilöt olisivat saavuttaneet elämien vierieessä. Toisesta tyyppistä ei olisi siirtynyt mitään toiseen. Elämä ei olisi muodostunut niin kokemusrikkaaksi, kuin se nyt tuli sen kautta, että kaikki ihmiset muuttuivat puolinaisiksi olennoiksi. Kun he eivät enää yksinään saattaneet jatkaa sukuaan, vaan tämän tapahtuman piti perustua yhteistoimintaan, tuli mahdolliseksi eri tyyppien ominaisuuksien siirtyminen jälkeläisiin ja niiden keskenään sekoittuminen. Tieteelliset tutkijat ovat huomanneet perinnöllisyyslain: millä tavalla perityt ominaisuudet siirtyvät jälkeläisiin. Jos eivät ilmene ensimmäisessä polvessa, ilmenevät seuraavassa ja myöhemmissä Mendelin lain mukaan, ja äärettömän paljon vaihtelua syntyy sillä tavalla, että erilaiset yksilöt sekoitetaan yhteen ja annetaan jatkaa sukua.

Tämä kahteen sukupuoleen jakautuminen oli välttämätön, jotta me ihmiset saattaisimme hankkia itsellemme kaikki mahdolliset inhimilliset ominaisuudet ja jotta elämä ei kulkisi ainoastaan määrättyissä uomissa ja laduissa, vaan

tulisi mahdollisimman rikkaaksi ja monipuoliseksi.

Voimme nyt ohimennen kertoa siitä tragedias-
ta, joka sattui Atlantiksella.

Lemurialla tapahtui ensimmäisten, älyttömien ihmisten syntiinlankeemus, josta oli seurauksena petoeläinten synty. Mutta Atlantiksella syntyi uusi surunäytelmä. Joukko ihmisiä yhtyi silloisiin eläimiin ja synnytti jälkeläisinään apinoita. Apinat ovat syntyisin Atlantikselta, eivätkä ole ihmisten esi-isiä, vaan degeneroituneita ihmisiä. Apinalla ei ole peukalo kuin ihmisellä, että sillä voisi mitään tehdä. Apina ei kykene inhimillisiin toimiimme, ja siitäkään voi nähdä — niinkuin tieteelliset tutkijat selittävät, — että on täytynyt olla välimuoto, josta apina on syntynyt, — muoto, jonka on täytynyt olla ihmiselle sukua. Nykyään tieteellisissäkin piireissä kallistutaan siihen otaksumaan, että apinat ovat pikemmin ihmisten jälkeläisiä kuin päinvastoin.

Olemme tässä viitanneet sukupuolisuuden fysiologiseen tehtävään, mutta emme saa jättää mainitsematta, mikä suuri psykologinen merkitys sillä on. Sukupuolisuus ei ole ai-

noastaan ruumiillinen asia. Ei voi laskeutua enää sille vanhalle näkökannalle, että ihmiset ovat kahta sukupuolta yksin sitä varten, että jatkaisivat sukuaan tai — paremmin sanoen — että suvun jatkaminen on sielusta riippumaton toiminta, jonka ohella ei saa ottaa lukuun mitään tunteita. Vanhassa Indiassa sanottiin, että avioliitto oli oikea avioliitto, jos se solmittiin sillä tavalla, että poika ja tyttö eivät tietäneet mitään toisistaan ennen kuin häpäivänä, jolloin heidät näytettiin toisilleen ja he ensi kerran saivat nähdä toistensa kasvot. Muinaisessa Indiasa ei hyväksytty siveelliseltä kannalta avioliittoa, joka solmittiin rakkauden tunteista.. Sanottiin, että semmoinen avioliitto oli Gandharvojen eli musikaalisten deevain aikaansaama luonnon inhimillinen liitto, joka vei mahdottomiin tuskiin. Avioliitto, joka solmittiin pojan ja tytön haluista ja himoista, oli hirvuisen asia, ajateltiin vanhassa Indiassa, ja siinä on aikoinaan saattanut olla paljon kaunista ja puhdasta. Se on ollut kuin moraalinen reaktio sitä hirvuisuutta vastaan, jota ihmiset tekivät Lemurialla ja Atlantiksella.

Mutta viidennessä juurirodussa on alkanut

uusi vaihe ihmiskunnan kehityshistoriassa, joka tulee jatkumaan seuraaviin juurirotuihin, ainakin kuudenteen. On alkanut uusi kausi, jolloin juuri ihmisen yksilölliset tunteet saavat näytellä — ja niiden pitää näytellä — suurta osaa. Mikä kasvattaisi ihmistä, ellei hänen tunteensa? Ei ihminen inhimillisenä olentona kasva yksin järjen avulla, itsensä hillitsemällä ja kulkemalla kuin kone, vaan ihmiset kasvavat juuri siinä ilmapiirissä, jonka heissä herättää ja kehittää heidän omat tunteensa. Mikä suuri merkitys on tällä sukupuolisuudella ollut meidän kehityksessämme, — mikä suuri psykologinen merkitys sillä on ja vielä tulee olemaan! Miten osaisimme kehittyä niissä ihanissa tunteissa, joita nimitämme lemmen tunteiksi ja joita nuoret ihmiset tuntevat ja vanhatkin, ellei sukupuolisuus olisi sitä laatua, että se nousee meidän sielumme ja värittää sen toimintaa? Meidän täytyy olla kiitollisia luonnolle, joka on jakanut meidät kahden sukupuoleen, niin että voimme tuntea näitä rakkauden tunteita, joista ihmiskunnan runoilijat ovat saaneet aiheita suuriin mestariteoksiin. Koska runoilija olisi osannut sepittää kuolematomia rakkauden runoja, jollei hän olisi uskonut

inhimillisen lemмен puhtauteen ja jumaluuteen?

Meidän pitää kääntää katsemme pois siitä alhaisesta, eläimellisestä ja rumasta, joka voi kulkea rinnan sukupuolisuutemme kanssa, ja kohottaa silmämme niihin ihmeellisiin tosiseikkoihin, jotka ovat mahdollisia ainoastaan sen kautta, että olemme sukupuoliolentoja. Kuinka muuten voisimme kehittää ihmiskunnassa miehen ihannetta, joka tahtoisi uhrata kaikkensa, että voisi kantaa rakastettua naista käsivarsillaan ja lapsen synnyttyä pitää molemmista huolta ja tehdä heidän elämänsä onnelliseksi? Miehen sisimmässä sielussa piilee jumalallinen halu tehdä elämä onnelliseksi rakastetulle naiselle ja heidän yhteiselle lapselleen. Mies on valmis valloittamaan koko maailman, jotta saisi kantaa Jumalan luo tuon rakastamansa olennon.

Ja mistä meille tulisi naisen ihmeellinen ihanne — äiti, jota on madonnana palveltu Egyptissä ja vanhassa Indiassa? Jumalallinen äiti, joka uhraa itsensä, synnyttääkseen lapsen, joka saa mennä lähemmäksi Jumalaa, kuin hän ja hänen miehensä ovat osanneet mennä! Mistä olisi

tullut tämä äidin ihanne, jollei olisi ollut kahta sukupuolta?

Ja mistä olisi tullut tuo kolmas ihanne: lapsi, ihmeellinen jumalallinen lapsi, josta Jeesus sanoi, että „ellette tule niinkuin lapset, ette voi taivasten valtakuntaan tulla”? Mistä olisimme saaneet vanhuksen ihanteen, joka on kaikki kokenut ja sen kautta saavuttanut puhtauden, saman jumalallisen kauneuden, joka loistaa meille lapsen silmistä? Mistä olisimme sen ihanteen löytäneet, ellemme olisi jaetut kahteen sukupuoleen?

Kiittää ja ylistää täytyy meidän sitä luonnon kasvatusmenetelmää, jonka avulla se opettaa meitä ymmärtämään niitä suuria ja korkeita ihanteita, joita elämä meille tarjoaa ja joita se houkuttelee meitä tavoittamaan.

SISÄLLYS:

	Siv.
I. H. P. Blavatskyn elämä.....	7
II. „Paljastettu Isis”	31
III. „Salainen Oppi”	48
IV. Ihmisen syntyperä Salaisen Opin mukaan.....	65
V. Rotujen historiaa	83
VI. Yksilön elämä	99

H. P. BLAVATSKYA

ja hänen teosofista sanomaansa
koskevassa sarjassa julkaistaan
seuraavat

Pekka Ervastin teokset:

- I. H. P. Blavatskysta sananen
- II. „H. P. B.”
- III. H. P. Blavatsky ja hänen teosofiansa

H. P. Blavatskyn omista kirjoista on saatavilla mm:

Teosofian Avain

Valon Airut

Salainen Oppi I ja II

Hunnuton Isis (Tiede osa 1)